

Газет 1948 ж.
20 сәуірінен
шыға бастады

Қазақ университеті

«Қазақстан Республикасының Білім және Ғылым Министрлігінің қолдауымен шығатын газеті»

№ 9
(1273)
желтоқсан
1998 жыл

16 желтоқсан -
Тәуелсіздік
күні

**Жаралған
намыстан
қаһарман
халықпыз.
Азамтық
жолында
жалындап
жаныппыз...**

**1999 ЖЫЛҒЫ
10 қаңтар -
Қазақстан
Республикасы
Президентін
сайлау
күні**

*Ораза
жабыл
болсын!*

*Қош
келдің,
1999!*

4-бетте

8, 9-беттерде

6-бетте

Тұлға

К.Н.Нарибаев,
ректор КазГУ им. аль-Фараби

В начале декабря, уже завершающегося года, прошел 1-ый съезд работников образования Республики Казахстан, на котором были обсуждены ключевые проблемы формирования, развития и профессионального

становления личности на основе национальных и общечеловеческих ценностей, достижений науки и практики в условиях проводимой в стране реформы образования.

Делегатами съезда были лучшие представители системы образования Республики, руководство многочисленных ВУЗов РК.

Ниже мы проводим полный текст выступления нашего ректора **К.Н.НАРИБАЕВА:**

(Продолжение на 3-стр.).

Личность

В.А.Садовничий,
ректор МГУ им. М.В.Ломоносова

В истории МГУ можно выделить четыре важных периода. Первый - это начальный этап в восемнадцатом столетии, когда существенно роль в

развитии сыграли М.В.Ломоносов и И.И.Шувалов. Второй - это эпоха А.И.Герцена и Г.Н. Грановского в девятнадцатом веке, когда в университете начали создаваться демократические традиции. Третий период связан с деятельностью С.И. Трубецкого, избранного на должность ректора Московского университета в 1905 году и, наконец, четвертый - это период с 1951

(Продолжение на 10-стр.).

Тұлға

Ермахан Ибраимов,
заң факультетінің 5-курс студенті

Атлантада өткен Олимпиадаға бокстан 47 мемлекет қатысты. Қазақстан солардың 45-нен озып, екінші орынды иеленді. Бангкокта

өткен XIII Азия ойындарында тәуелсіз Қазақстан спортшылары командалық есеппе 5-орынға көтерілді. Бұл жеңіске Заң факультетінің 5-курс студенті Ермахан Ибраимовтың да үлесі зор...

Ол бірінші орынға көтеріліп, алтын жүлдені жеңіп алған болатын.

(Жалғасы 5-бетте).

Ақпарат-айдын
2,7,13,16-беттер

Көңіл толқыны
11-бет

Мерейтой
12-бет

**Өсер сәйдің
баласы...**
14-бет

Құттықтаймыз!
15-бет

Жарнама
16-бет

Ақпарат-айдын

Интеграция нужна и в сфере образования

Образование, как одна из важнейших отраслей человеческой жизнедеятельности нуждается в обмене новыми идеями, результатами научных исследований, обогащением в сфере методологических подходов. Поэтому встречи с коллегами являются мощным фактором взаимобогащения и взаимообогащения. Знаменательной в этом отношении была встреча в КазГУ им. аль-Фараби с ведущими-учеными - заместителем Генерального директора ЮНЕСКО Кэрола Пауэра и ректором МГУ В.А.Садовничим.

В КазГУ, на факультете журналистики, уже в течение нескольких лет успешно функционирует кафедра ЮНЕСКО. О ее работе, успехах и проблемах, а также перспективах рассказал заведующий кафедрой, декан факультета журналистики профессор Н.О.Омашев. На инновациях в своей работе и сотрудничестве с международными организациями сконцентрировал свое внимание в выступлении декан географического факультета, профессор В.М.Болдырев. А доктор физико-математических наук, профессор М.Отельбаев рассказал о тех возможностях, которые открывает международное сотрудничество, в частности, с ведущим вузом СНГ - МГУ им. М.Ломоносова.

Гости - К.Пауэр, профессор, крупный ученый в области математики, который занимается проблемами образования в мире, ректор МГУ В.А.Садовничий, также специалист в области прикладной математики, акцентировали внимание на необходимости укрепления связей как между учебными заведениями, так и учеными в СНГ, в мире, а ЮНЕСКО - одна из авторитетнейших мировых организаций, всячески поддерживает эти процессы.

В завершение встречи ректор КазГУ профессор К.Н.Нарибаев огласил решение ученого совета вуза о присвоении К.Пауэру и В.Садовничему званий почетных профессоров КазГУ. Данная встреча, думается, будет работать на дальнейшее развитие научных связей.

Маншук МУКАШЕВА,
зам. декана
факультета журналистики.

Ассалаумағалейкум!

ПРОРЕКТОР

Университет ректорының бұйрығымен Қазақстан Республикасы Ғылым Академиясының мүше-корреспонденті, профессор, физика-математика ғылымдарының докторы **БАЙЫМБЕТОВ ФАЗЫЛХАН БАЙЫМБЕТҰЛЫ** ғылыми жұмыс жөніндегі проректор болып тағайындалды.

Директор

Университет ректорының бұйрығымен (№3-324014.12.98ж.) журналистика тарихы кафедрасының аға оқытушысы, филология ғылымдарының кандидаты, "Қазақ университеті" газетінің бұрынғы бас редакторы **ҚАЙРАТ ӨМІРБАЙҰЛЫ** "Қазақ университеті" баспасының баспаханасының директоры болып тағайындалды.

Бас редактор

Университет ректорының бұйрығымен (№3-324014.12.98ж.) халықаралық журналистика кафедрасының аға оқытушысы, филология ғылымдарының кандидаты, Қазақстан Ақын-жыршылар одағының және Журналистер одағының мүшесі

САҒАТБЕК МЕДЕУБЕКҰЛЫ

"Қазақ университеті" газетінің бас редакторы болып тағайындалды.

Іске сәт!

Японские специалисты у нас

25 ноября в Алматы прошел цикл лекций японских специалистов под общим названием "Современное состояние политики Японии", организованная специально для студентов и преподавателей **Казахского государственного университета им. аль-Фараби.**

Приветственное слово взял проректор КазГУ им. аль-Фараби Е.Б.Жатқанбаев, который представил присутствующим Чрезвычайного и Полномочного Посла Японии в Республике Казахстан г-на Хидеката Мицухаси и лекторов: Юрико Койке, Члена Палаты общин парламента Японии, Ёшио Ичирю, Старшего Советника Правового управления Широама Сога (Токио) и Ёшиаки Сасаки, профессора Университета Такушоку.

Интересным было выступление члена Палаты общин Парламента Японии г-жи Юрико Койке, которая рассказала об истории японской политики (Тема лекции

"Современное состояние политики Японии"). Более подробно она рассказала о Либеральной партии, членом которой она является.

Затем слово было предоставлено г-ну Ёшио Ичирю, который рассказал о состоянии экономики современной Японии и о перспективах ее развития в будущем (Тема лекции "Экономическое развитие и экономическая политика").

Основной темой выступления лектора г-на Ёшиаки Сасаки была проблема функционирования национального языка (Тема лекции "О национальном языке").

В завершение встречи состоялся интересный диалог между студентами и членами делегации, во время которого были заданы интересные вопросы и получены исчерпывающие ответы.

ТАБДРАХИМОВ,
Д.ДЖУМАКАНОВА,
студенты IY курса
факультета журналистики.

Высшей школе - государственную заботу

(Продолжение. Начало на 1-стр.)

На современном этапе развития особенно актуальным является реформирование высшей школы, как главной носительницы интеллектуального и кадрового потенциала общества.

Причин неэффективности проводимых преобразований в высшей школе много. Можно отметить только две из них:

Первое. Многие нормативные документы по реформированию высшего образования рождаются не в вузовской среде, а в аппаратах органов управления, т.е. они оторваны от реальной образовательной деятельности. Если к этому добавить частые смены руководства Минобразования РК, то вполне понятно, почему остаются не реализованными положения многочисленных программ, концепции стратегии развития образования, в т.ч. высшего.

Второе. Все эти программы рассчитаны на существенное увеличение государственного финансирования вузов, что в настоящее время совершенно не реально. Следует отметить, что трудности и проблемы в области финансирования высшего образования характерны сегодня для всего мира, включая самые развитые страны. Об этом шла активная дискуссия на недавно прошедшей в Париже Всемирной конференции по высшему образованию.

Для поступательного развития высшего образования необходима системная программа его преобразования, разработанная с учетом реальных условий и возможностей общества. Необходимо создать эффективный механизм, объединяющий усилия вузовской общественности и органов управления образованием. Это может быть повышение роли и правового статуса Советов ректоров, которые ныне функционируют как "Союз ректоров". Идеальным видится нам опыт работы "Конференции ректоров" в Германии.

Президентская стратегия развития Казахстана до 2030 года нацеливает нас на современную экономику с высоким уровнем развития техники и передовых технологий, которые в свою очередь невозможны без высококвалифицированных кадров в различных областях. Подготовка таких кадров является основной миссией Высшей школы. Высшее образование призвано играть определяющую роль в экономической, социальной, культурной и научной жизни общества. Рыночные преобразования являются первостепенным стимулом совершенствования профессиональной подготовки.

В постсоветском пространстве возникла острая проблема переобучения большого количества людей. Это связано с новостребованностью в рыночных условиях полученного ранее образования. С другой стороны, радикальная смена технологий, сопутствующая техническому прогрессу, вызывает потребность переквалификации и переподготовки персонала. Ускорение прогресса влечет за собой для каждого человека необходимость постоянно обновлять свои знания. На мировом уровне такая тенденция возникла на рубеже веков и усилия государств и университетов приводят к осмыслению категории "непрерывного образования" или "образования через всю жизнь".

В связи с этим мы приходим к необходимости организации высшего образования, направленного на обеспечение фундаментальных знаний, на основе которого достигается непрерывный характер образования. Основополагающим вопросом обеспечения фундаментальных знаний является качество образования.

Таким образом формируются основные требования, которым должна соответствовать казахстанская высшая школа: качество образования и соответствие требованиям современности.

Эта проблема заставляет ВУЗы постоянно обновлять учебные программы и перечень преподаваемых предметов, а также пересматривать методику учебного процесса. Диверсификация и гибкость высшего образования являются важным аспектом непрерывного образования.

Дистанционное обучение, новые информационные и коммуникационные технологии значительно расширяют возможности вузов для воплощения на практике концепции непрерывного образования. Однако, освоение таких технологий доступно не всем вузам. Поэтому назрела необходимость создания корпоративной вузовской сети с широкими региональными разветвлениями.

Если сейчас в стране осуществляется широкая компьютеризация школ, то следующим этапом должна быть всеобщая компьютеризация и информатизация вузов.

В осуществлении намеченных преобразований ведущая роль принадлежит профессорско-преподавательскому составу вузов страны. Статус профессора изменился радикально и, к сожалению, не в лучшую сторону. Начало 90-х годов ознаменовалось массовой потерей вузами научно-педагогических кадров из-за оттока их в бизнес, сферу обслуживания, прочие структуры. Как следствие, резко повысился средний возраст преподавателей с учеными степенями и снизился научный потенциал вузов. Вполне реальна перспектива острой нехватки преподавателей высшей квалификации уже в следующие десятилетия. В силу материальных затруднений многие преподаватели одновременно работают в нескольких местах, зачастую занимаясь весьма далекой от профессии деятельностью. В результате ухудшается качество работы преподавателя, понижается научная активность. Сложившаяся ситуация требует принятия законодательных мер по повышению статуса профессорско-преподавательского состава вузов, обеспечения им определенных социальных гарантий, например, путем придания им статуса госслужащих. В качестве равноправного партнера в мировом образовательном пространстве Казахстан, как и другие страны, должен придерживаться "Рекомендации о статусе преподавательских кадров высших учебных заведений", принятых Генеральной конференцией ЮНЕСКО в ноябре 1997 года.

Во многих странах в финансирование ВУЗов не включается заработная плата профессорско-преподавательского состава, которая является особой заботой государства. Государство обеспечивает выплату заработной платы всем преподавателям через банки вне зависимости от того, в каком ВУЗе они работают. Другие выплаты, осуществляемые непосредственно в ВУЗе, рассматриваются как дополнительный доход со всеми вытекающими отсюда налоговыми обязательствами.

О том, что основным препятствием в развитии высшего образования является недостаточное государственное финансирование, сказано неоднократно. Правительство не приняло предложение специальной Комиссии о создании Фонда развития высшего образования в республике, который бы складывался из взносов корпораций, предприятий и организаций, нуждающихся в дипломированных специалистах и других услугах высшей школы. В то же время создание Национального Фонда высшего образования рекомендовано

Всемирной конференцией и предшествовавшими ей региональными конференциями по высшему образованию. Функционирование такого фонда осуществляется в соответствии с конституционной практикой и правовыми нормами каждого государства.

В последнее время возникает вопрос приватизации вузов как возможное решение назревших проблем. Этому способствовало также и то, что в Казахстане отсутствует развитая система многоканального финансирования образования. В развитых странах доля частных вузов невелика, государственные являются таковыми вовсе не по причине их полного государственного финансирования. Разнообразные многопрофильные пути финансирования вузов включают государственное, как необходимый минимум базового финансирования. Значительная доля других источников, состоящих из всевозможных фондов, грантов, договоров, спонсорской помощи, платы за обучение и т.д., которые и составляют содержание многоканального финансирования образования.

В процессе развития рыночных отношений допустимо уменьшение роли государства в управлении экономикой, поскольку здесь господствует законы рынка. Но, это не должно происходить в образовании. Роль государства в развитии системы образования является главной. Перекладывание финансового бремени образования на плечи семьи, особенно в настоящее время, приведет углублению нервенства в доступе к образованию.

Далеко не однозначны последствия приватизации ВУЗов, а ее осуществление не закреплено никаким регламентом в проекте нового "Закона об образовании". Постановке вопроса приватизации ВУЗов по логике вещей должно предшествовать конкретное определение путей развития образования в предстоящем тысячелетии. Тогда с большей степенью достоверности становится ясным, будет ли принятый механизм разгосударствления ВУЗов отвечать поставленным целям.

Создание негосударственного сектора образования в стране пошло, к сожалению, по пути коммерциализации образования. Из-за стремления к высоким доходам негосударственные ВУЗы открывают только престижные специальности, независимо от кадрового обеспечения, наличия материальной или научно-методической базы, а также вне всякой зависимости от востребованности специалистов данного профиля на рынке труда.

Основным смыслом функционирования негосударственных вузов должна была быть возможность привлечения негосударственных средств для развития науки и образования, способствующего росту духовного и культурного потенциала региона. Такому предназначению негосударственные ВУЗы будут соответствовать лишь при определении их такого юридического статуса.

При всех условиях главную миссию и основную ответственность Высшей школы нельзя перекладывать на частный сектор. Высшее образование должно рассматриваться в качестве общего общественного достояния. При определении и формировании самых разных источников финансирования государственная поддержка высшего образования должна быть приоритетной. Высшее образование - это социальная и интеллектуальная инвестиция. Расходы на высшее образование не бремя государственного бюджета, а долгосрочная национальная инвестиция в свое будущее.

Тәуелсіздік күні туған тәуелсіз ойлар

Рәміз қорғау - салтымыз

Бірінші мысал. Жаугершілік заманда Ойрантөбедегі майдан шебінде ту көтеруші жараланып, қолындағы байрағы қисайып бара жатқанда Райымбек батыр әлгінің қолынан ілігі алып, аспандата көтеріп ұрандаған күйі ұрыс шебінің алдына шығады. Қазақтар қайта рухтанып, жеңіске жеткен.

Екінші мысал. Ұлы Мұхтар Әуезов кезекті бір халықаралық симпозиумда баяндама жасап тұрып, қалтасынан бет орамалын суырып, маңдайын сұртпек болғанда бір кара бақыр (тиын) сусып түсіп, дөңгелеген күйі залда отырғандардың арасына барып құлапты. Мұхаң сөзін доғарып, мінбеден түсіп, әлгі тиынға қарап бет алған.

- Мұха, уақытыңызды, көңіліңізді бөліп, қайдағы бір кара тиын үшін мінбеден түскеніңізді түсінбедік, дейді біреулер.

Сонда Мұхан:

- Мен кара тиын үшін емес, мемлекетіміздің елтаңбасы әркімнің аяғының астында жатпасын деп жүрдім, - деп.

Үшінші мысал. Күні кеше Азия ойындарында жеңіске жеткен Бақтияр Байсейітов бауырымызға алтыннан алқа тағуы аспанда әнұран ойналып, ту көтеріле бастаған. Бірақ, ту Қазақстанның туы болмаған. Сонда Бақтияр Әзіл әлемнің алдына жан дауысымен:

- Анау менің Отанымынң туы емес, - деп айғай салған. Әлгі ту түсіріліп, орнына Қазақстанның туы қайта көтерілген.

Әнеки, патриоттық рух, азаматтық сезім, ұлттық намыс. Тәлім алар мінез!

Өз тілшіміз.

Патриоттық сезім оянар күн

Халықтың ғасырлар бойы армандап, қажетті жерінде қанын төккен, өзбыр саясаттан көзін ашып, етегін жиған, оң-солын танып, ақиқатты аршыған, көк байрағын желбіретіп, әнұранын әулеткен, тәуелсіздік шаңырағын тік көтеріп, ақ түйенің қарны жарылған ерекше салтанатты күні. Бұл күн бізге тым қымбатқа түсті, оның тарихи мәні зор, бүгінгі ұрпаққа сол үшін де тым қастерлі. Осы күнді бүгінде халқымыздың төл мерекесі ретінде тойлайтындығымызға тәубе. Осындай үлкен мәнге, ерекшелікке ие мерекеміз Қазақстан халқына қандай ой салды екен?! Кеше мерекенің белгісін көшедегі троллейбустардың маңдайындағы желбіреген тулардан көрдік. Республика алаңында шағын концерттік нөмірлер берілді. Бірақ, алаңдағы концерт көрермендерінің қарсы тым шағын. Есіме еріксіз 7 қарашаны шағын ғана ауылда қалай қарсы алатынымыз түсіп кетті. Мінбедегі үлкендердің сөзінен Ұлы Қазан Революциясының бізге әкелген "жақсылығын", "күн көсемнің ұлылығын" ұмытатынбыз.

Өткеннен сабақ алатын тұстарымыз қарапайым мереке тойлаудан-ақ басталатын.

Кеше біздің патриоттық сезіміміз артып, тәуелсіз мемлекеттің бақытты жастары екенімізді сезінетін күн ем пе?! Ал мерекесі көрініс жүздерінен өткен күннің елесіне тамсанғандардың, соны еске түсірген бейнені байқадым...

Мәншүк ШЫМЫРБАЕВА

Бағымыз баянды болсын

Тәуелсіздік. Осы бір ауыз сөздің астарында біздің бүкіл болмыс-бітіміміз - кешегіміз бен бүгінгіміз, болашағымыз көрініс беріп тұр. Олай дейтін себебіміз, осы ұғымды естіп, де көз алдымызға тәуелсіздікті аңсап, соның жолында құрбан болған сан ғасырлық тарихымыз, әдебиетіміз бен мәдениетіміз қылаң береді. Одан кейін

кешегі қанды желтоқсан. Қапаста жаққан санымыз баянып, қалың қазақтың атын әлемге аңдай етті. Сол кешегі тәуелсіз ел болдық. Өшкенді жанып, өлгеніміз тірілуде. Етістігі жерде бізді алаңтатып басты нәрсе - тәуелсіздігіміз баянды етіп, кереметімізді білді. Қазақ үшін құл тәуелсізден түспейтін бәріміз емес, не дос, не

осы болуға тиіс. Кеше еліміз тәуелсіздік күнін тойлады. Жалған бақыттың біреуі жаман болды. Әркімнің қолына ұштып, жөделіне қуанып орналап. Десек те, ұлттық сезімнен көрген алаңсыз бақығалар мен оңай қараушылар ескеріп біздің жастарымыз жүрегіміз болған он екі жас отырып болған

желтоқсан ызғары өз сызатын қалдырып кеткені айқын.

Сан ғасырлар бойы ата-бабаларымыз аңсаған, билектің күші, найзаың ұшымен жанып беріп қорғаған қазақ даласы қазақ елі бүгінгі тәуелсіз. Бұл - біздің бақытымызға қонған бақ. Бақ баянды болсын, бауырлар!

Ернар АҚАНБАЙ.

Независимость - гордое слово

Так уж распорядилась Судьба, что слова Желтоқсан и Независимость стали синонимами, разнозначными понятиями. Эта та зримая грань, ставшая точкой отсчета нового сознания, качественно нового мышления. "Почему?" - спрашивают некоторые. Да потому, что после этих неординарных событий, всколыхнувших до основания весь старый мир, но повторяется депрессия 30-х годов. Поистинна правда оказалась народная мудрость, гласящая: "Елу жылда ел жаңа, жүз жылда Қазан", что в переводе означает: "В пятьдесят лет обновляется народ, а в сто лет - общество". Обновилось сознание народа, обновилось и государство - на смену старому пришла новая формация со своей идеологией, со своими установками...

На протяжении всей своей истории гордый, вольнолюбивый, неслибавший Казан мечтал о мире, спокойствии и Независимости. Независимость. Такое

слова прекрасное слово. И оно прятало нам нелегкими годами. Для того, чтобы мы распростили свои плечи и ходили с гордо поднятой головой, были годы унижения, борьбы, было пролито море крови людей, отдававших свои жизни во имя этого понятия. Мы сами где не до конца осознали это понятие.

Не дана еще истинная оценка событиям, происшедшим долгожданную Независимость - восстанию Желтоқсана. А ведь эти неординарные события, всколыхнувшие весь цивилизованный мир. Супруга великого Человка нашей эпохи Елена Дмитриевна Сахарова, демократ Елена Боннер назвали их как имеющие мировое значение.

Мы были свидетелями великих преобразований, происшедших на нашей планете, именно при нашей жизни наша страна получила Независимость. И при таких величайших преобразованиях

естественны и объяснимы все трудности, которые неизбежно происходят в обществе. В настоящее время нашему народу нужен Мир и созидательный Труд.

Конечно, на этом нелегком пути естественно преграды и трудности. А преодолеть их можно только при помощи знаний, и объединенными усилиями. Только опираясь на Мудрость и Разум, можно сохранить нашу Независимость, которая в настоящее время, да и в будущем превыше всего - достатка, материальных ценностей. Сохраняя Независимость духовную, идеологическую и экономическую мы открываем дорогу будущему материальную достатку - неизбежному фактору нормального планомерного, естественного развития. А стратегия такого развития предопределена важнейшим документом - Посланием нашего Президента народу Казахстана.

Так будем же достойными преемниками наших независимых и гордых предков!

Нарбинь КЕНЖЕГУЛОВА.

Ел намысын Әуелеткен Ермахан!

Не үшін рингке шығып жүргенімді сонда толық сезіндім ғой деймін...

- Не үшін деп ойладың?
- Ақша?...
- Атақ?...
- Даңқ?..

- Жок, олардың бірі де емес. Елімді, Отанымды бокстағы жеңісім арқылы әлемге әйгілеу, Жұмыр жердің бетінде қазақ деген ұлт бар екендігін таныту. Соның намысын қорғап, жыртасын жұрту үшін...

- Ермахан, шындығында әлем Қазақ деген ұлт бар екендігін енді-енді біліп келе жатқан секілді-ау...

- Рас. Бұрын КСРО құрамында жарысқа қатысатындықтан әлемдік ойындарда ұлтың, нәсілің, тіпті республиканың да аты аталмайтын. Тәуелсіздік алғалы бері спортшыларымыз өз республикамыз атынан шығып келеді. Бұл да - үлкен жетістік. Атлантадағы Олимпиадаға қатысқан 197 ел арасында болған жарыс қорытындысы бойынша Қазақстан 24-ші орынға ие болды. Бұл да - меніңше, тәуелсіздігін жаңа алған республикамыз үшін үлкен жеңіс.

Ана жылы Римге барғанда итальяндықтар бізді қытай ия жапон деп қабылдап, "қазақпыз, қазақстандық-пыз" - дегенімізде, "Сендер орыс емессіңдер ме, сендердің түстерің сары, көздерің көк болмаушы ма еді?" - деп, таң қалғаны бар. Бәлкі,

Ермахан Ибраимов. 1972 жылы туылған. Қажымұқан атындағы Республикалық Олимпиада ізбасарларын даярлау училищесінің түлегі. Халықаралық дәрежедегі спорт шебері.

1995 ж. Әскерлер арасында әлем чемпионы.

1996 ж. Атланта олимпиадасының қола жүлдегері.

1997 ж. Әлем чемпионатының күміс жүлдегері.

1997 ж. II Орталық Азия ойындарының чемпионы.

1998 ж. XIII Азия ойындарының чемпионы.

71 кг. салмақ дәрежесінде әлемдік рейтингте бірінші орында тұрған боксшы.

Заң факультетінің 5-курс студенті.

байырғы бабаларымыз сары өңді, көкшіл көзді болған да шығар, бірақ итальяндықтардың орыс деп қабылдаған ұлты біз ғой. Соған қарағанда, құдайға шүкір, әлем бүгінгі қазақты енді-енді танып келеді, түбі мойындайтын да болады.

- Біздің университетте өзің теңдес боксшылар бар ма?

- Өкінішке орай университетке жігіттер 17-19, кейде 20-дан асқанда келіп түседі. Бұл кезде олардың сүйегі қатып, буыны бекіп қалады. Боксшының буыны бекігенге дейін талай-талай жарыстарға қатысып шыңдалуы, рингтің ауасын жұтып, жанкүйердің тынысын сезінуі, қарсыластың қарымын аңғарып үйренуі қажет.

- Өзің ше?

- Мен 16 жасымда спорт шебері атағын қорғағанмын. Мектепті 1989 жылы тәмамдадым.

- Қай мектепті?

- Алматыдағы Қажымұқан атындағы спорт мектеп-интернатын.

- Университет қабырғасындағы сабаққа үлгеруің қалай? Спорт кедергі болып жүрген жоқ па?

- Үлгерім бәлендей мақтанарлық емес. Жүрісіміз көп. Былғары қолғапты киіп алып, елді кезіп кетуіміз жиі. Сонда сабақ сағымға айналып-ақ кетеді. Амал не? Ұстаздарым түсіністікпен қарайтын сынайлы. "Сен Қазақстан намысын беске қорғасаң болды", - дейді... Кім бірлсін, ең бастысы білім ғой. "Білекті бірді жығады, білімді мыңды жығады" деген. "Халық айтса, қалып айтпайды".

- Әңгімеңе рахмет!

Тілдескен Сағат-Бек.

- Ермахан, жеңісің қутты болсын! Ең алғаш қашан, қай жерде өзегің өртене өкіндің? Ондай сәт өмірінде болды ма?

- Болды. Атланта штатына қарайтын Мейхен деген қалада Куба боксшысы Дубер Хелден финалда жеңіліп, соның - өкініші көкейімнен кетпей, түнімен дөңбекшіп ұйықтай алмадым. Елімнің, Отанымның сенімін ақтамадым-ау - деп, жастығымды жасқа малдым...

- Ең алғаш кімнен таяқ жедің? Сонда жылап па едің?...

- 14 жасымда Ульяновск қаласында өткен жасөспірімдер турнирінде бір орыс баладан таяқ жеп, тісім сынып жеңіліп қалғанмын. Бірақ, жыламадым. Сол таяқ әлі күнге дейін есімнен кетпейді. Бәлкім жеңістерге бастаған да сол жеңіліс шығар...

- Өзіңді ерекше бақытты сезінген сәттерің болды ма?

- 1995 жылы Рим қаласында I Бүкіләлемдік әскери ойындар чемпионаты өтті. Дүниежүзілік жарыстың финалында украиндық Кудиновты жеңіп, жеңіс тұғырына шықтым. Сонда жер жүзі алдында Қазақстан әнұраны орындалып, туы көкке желбірей көтерілді. Сол сәтте менің жүрегім атша тұлап, тұла бойым шымырлап, керемет күйге бөлендім. Тебірене толқып, жан-дүниемді бұрын-соңды болмаған сезім кернеп кетті.

Имандылық

Желтоқсанның 19-ында Ораза басталды

Дәл осы күннен ораза ұстаған адам тазалыққа, имандылыққа, шабыттылыққа бет бұрады.

Дәл осы күннен бастап күн сайын ең әуелі тәніңізді тазалайсыз - дәрет аласыз, ғұсыл күйынасыз, лас, кір жуытпайсыз.

Дәл осы күннен бастап балағат, қанбат, өтірік сөз айтпайсыз; мейілінше ғибратты, үлгілі, инабатты сөйлеуге тырысасыз;

Дәл осы күннен темекі, наша тартпайсыз, арак, шарап аузыңызға алмайсыз; тәтті тағам, тұщы дәмге әуестенесіз.

Осы күннен бастап ұрлық жасамайсыз, зинаға бармайсыз, керісінше өзіңізден артылғанды елге бересіз. Жарыңның жақсы көресіз.

Адам баласы түрме, жабық пен құмырсқа, өрмелеген өрмекшіге қиянат жасамайсыз. Есесіне қолыңнан келген қайырымдылықты көбірек жасауға ұмтыласыз.

Таңертең сағат "5" пен "6" - арасында сары шөбі, кешкісін қас қарайғанда ифтар қыласыз, яғни ағыз ашпайсыз. Егер осы айтылғанның біреуін бұзсаңыз, бір жыл бойы жасаған күннің берерімейді. Ораза айналы тілеген тілегіңізді Алла тағала қабыл көрмейді.

Иә, тән тазалығы мен жан тазалығына бастайтын Ораза айы келді. Егер де мұсылман екеніңіз рас болса, Ораза тұтыңыз.

Сонда Сіздің деніңіз сауығалы. Бойыңызғағы артық тұз, сары судан арыласыз.

Жаман әдетіңіз болса, қалады. Шыдамдылыққа, төзімділікке үйренесіз. Өмірге, болашаққа көзқарасыңыз өзгереді. Өзіңізге деген сеніміңіз артады. Жан дүниенізде келешекке деген күлліңіңіз пайда болады. Адамдарға деген махаббатыңыз қайта түлейді. Жеке басыңызға тиіс жаттықтықпен өртенгі билеп, қам-қарекетке көшесіз.

Егер Сіз осыған қол жеткізсеңіз, ұлтымыздың бір аламы рухани жасарды, жаңғырды, тазарды деп есептеңіз де басқалардың да дәл өзіңіздей болуын қалаңыз, талап етіңіз. Ол да сөйтсін. Осылайша елімізді есеңгіреткен темекі мен арақтан, өтірік пен ұрлықтан, қулық пен сұмдықтан құтылуға жол табармыз.

Ораза - имандылық, ізгілік, қайырымдылық, төзімділік мерзімі, сонымен бірге тазару, жаңару, жасару айы.

Ендеше, Оразаңыз қабыл болсын, мұсылмандыққа ниет қылған, имандылыққа бет алған, ағайын!

Өз тілшіміз.

Жаңа Жылды кім, қашан қарсы алады?

Жер бетіндегі нәсілі бөлек болғанмен өмір сүрген ғасыры бірге, түбі тамырлас тоқсан түрлі халықты тоғыстыратын салттың бірі - Жаңа Жылды қарсы алу.

Біз төменде әлемдік аренада өзіндік орны бар елдердің Жаңа Жылды қарсы алу салтанатына қатысты кейбір ерекшеліктерін айтуды жөн көрдік.

Қазақтар. Көптеген шығыс елдері сияқты қазақтар да жаңа жылды наурыздың 22-күні қарсы алады. Бұл күні жеті түрлі тағам қосылған наурыз көже жасалады. Дастархан басында бата, ақ тілектер ағыл-тегіл болады. Ренжіскен адамдар бір-бірлерінен кешірім сұрап, татуласады. Көптен бері көріспеген ағайындар "Жаңа жыл құтты болсын" айтып, бір-бірінің үйіне амандасуға барады.

Римдіктер. Жаңа Жылды қарсы алу рәсімі б.з.б. 46-жылға дейін наурыздың 1-де өткізілген. Көне римдіктердің жаңа жылды қарсы алу дәстүріне Юлий Цезарь төңкеріс жасады. Ол наурыздың 1-інен емес, қаңтардың алғашқы күнінен бастауды енгізген.

Ирандықтар. Бұл елдің тарихында Жәмшид патша наурыздың 22-де ирандықтардың Жаңа Жыл мерекесін жариялаған. Бұл күні ирандықтар жерге түті құлпырған кілем төсіп, үстіне боялған жұмыртқалар салып, түрлі табақтар, ішінде тірі балық, қызыл жапырақ жүзіп жүрген шыны балықтар, піскен дән салынған түрлі тағам қойылған мерекелік дастархан басып отырады екен.

Ауғандықтар. Наурыз айында ауғандықтар бұдан бұрын шағаларын алып егіс алқабына шығып, жер қыртысына жаңа түрлі жемістерді (наурыз өздері "кульбанаш" немесе "борозда") деп атайды. Осыдан кейін жеті түрлі жеміс-жидектен жасалған қанды ішіп, Жаңа Жыл мерекесін тойлайды.

Үнділіктер. Наурыздың кейбір штаттарында наурыздың 1-де жаңа жылда он рет тойланады. Ал оңтүстігінде бұл той наурыздың 13-сінде өткізіледі. Олар киімдерін жаңартып, түрлі дәмді тағамдар әзірлеп, жаңа жылдарын үлкен құрметпен қарсы алады. Ерекше көзге түсетін

Үндістанның әр үйі алуан түрлі өсем гүлдермен безендіріледі.

Қытайлықтар. Жаңа Жыл күні қытайлықтар барлық қудайларға табынған және ата-бабалар аруағына сыйынған. Бір айға созылатын жаңа жылдық мереке көктемнің келуімен тұспа-тұс келеді. Қытайдың оңтүстік шығысында Ошақ қудайы және оның жары болып киініп, балалар жаңа жыл күні үйлерді аралап ақша сұрайтын болған.

Жапондықтар. Жаңа жыл қарсаңында үйдің іші-сырты тазартылып айрықша безендіріледі. Есіктің алдына қарағай бұтақтарын шаншиды. Қолдан сан алуан ырымдық бұйымдар жасап, керегеге ілу, сондай-ақ жуынып-шайынып, әбден тазарып жаңа жылды қарсы алу, қарыздарынан құтылу, ең соңында бүкіл отбасы дастархан басына жиналып ұзын өрі жіңішке кеспені (соба) жеу салты сақталған. Түн жарымында жаңа жыл келгенін хабарлау үшін үлкен қоңырау 108 рет қағылады. Бұл будда дінінің уағызымен сабақтасып жатыр.

Баспасөзден.

Әр елдің салты басқа

Ақпарат-айдын

Бармасаң, келмесең...

Саясаттану ғылымының докторы Ғалия Жүнісқызы Ибраева жақында Америкадан оралды. Ол Оклохома мемлекеттік университетінде профессорлар алмасы ("Visiting professor") бағдарламасы бойынша "Орта Азия бұқаралық ақпарат құралдары тарихы мен қазіргі болмысы" тақырыбында дәріс оқып, Интернет арқылы бейне-конференцияларға қатысып, сонымен қатар АҚШ-та ең үздік саналатын беделі жоғары Солтүстік Корелинодағы ДЮК Университетінде лекциялар оқып қайтты.

Аман-өсен оғалшың.,
Жолың болсын, жалағашың!

Филология ғылымдарының кандидаты Темірғали Көпбаев 1999 жылы қаңтардың 5-інде Оклохома мемлекеттік университеті жанындағы Журналистика мектебі мен ҚазМУУ-дің журналистика факультеті арасындағы үш жылдық бағдарлама бойынша қазіргі телерадио-журналистика проблемалары туралы ғылыми-әдістемелік тәжірибе алмасуға Америкаға аттанады.

Встреча с Акимом города

Встреча Акима города Алматы Виктора Вячеславовича Храпунова с профессорско-преподавательским составом и студентами КазГУ прошла в очень доброжелательной и теплой обстановке.

Открывший встречу ректор, профессор К.Н.Нарибаев подчеркнул, что такие встречи теперь отныне будут проходить систематически и, что акимат города и коллектив национального университета подпишут договор о сотрудничестве и взаимопомощи.

С приветственным словом выступили: академик А.Т.Лукьянов, декан исторического факультета, доктор исторических наук К.Н.Бурханов,

магистрант 1-го курса А.Кудайбергенов.

Виктор Храпунов рассказал в своем выступлении о задачах, стоящих перед городскими властями в деле дальнейшего благоустройства нашей южной столицы, о проблемах ждущих разрешения как в экономическом так и экологическом плане, о мероприятиях, связанных с подготовкой к зиме.

Между Акимом, преподавателями и студентами завязался интересный разговор о насущных вопросах, касающихся присутствующих. Вопросы В.В.Храпунова удовлетворили всех.

Акима сопровождали: заместитель акима А.Ж.Ибраев, аким Бостандыкского района города Алматы Б.Н.Даримбетов.

Н.КЕНЖЕГУЛОВА.

Поделались опытом

В университете прошел семинар для молодых преподавателей, который был посвящен более глубокому анализу форм и методов современного учебного процесса.

Семинар открыл начальник учебно-методического управления университета Шарипбек Амирбеков. Он отметил, что проведение таких семинаров - часть комплексной работы, которая непрерывно проводится в университете и она направлена на знакомство молодых преподавателей с наиболее важными элементами современного учебного процесса.

Доцент Н.Асманова подробно рассказала об этапно-модульной технологии обучения и о рейтинговом контроле знаний студентов. Доцент В.Вышенский выступил с сообщением о методическом обеспечении учебной дисциплины. Старший преподаватель В.Мартынов поделился опытом о применении тестовой формы итогового контроля знаний студентов. Она, кстати, до сих пор вызывает наиболее бурные споры.

М.МУКАШЕВА.

Защита диссертации

8 декабря в диссертационном совете Д14.А01.08 состоялась защита диссертации Жайшыбекова Нурболата Жумабекулы доцента кафедры междисциплинарных и высшей математики КГМА, на соискание ученой степени доктора физико-математических наук на тему "Моделирование и исследование обтекания тел газозвездью и разреженным газом" по специальности: 01.02.05. - механика жидкости и плазмы.

***

18 декабря 1998 года в диссертационном совете Д14А01.21 состоялась защита диссертации Баймуразаева М.К. аспиранта кафедры экономической теории на соискание ученой степени кандидата экономических наук на тему: "Некоторые аспекты экономической теории в условиях перехода к рыночному экономикам" по специальности 08.00.01 - Политология".

Пресс-служба КазГУ.

Естіген құлақта жазық жоқ... ● Бір елі аузыңа екі елі қақпақ

* 1999 жылы жаппай 30 пайыздық қысқарту басталады екен. Баспана да, асхана да..., басқалар да қысқарады дейді.

* Келесі жылдан бастап студенттер саны да қысқарып, әр студенттің соңынан бір-бір профессор жүгіріп жүретін көрінеді.

* 1999 жылдан бастап 1 қаңтарды қарсы алу мейрамына өсіп тұрған шыршаларды кесу де қысқаратын болыпты. Шырша кескендер кесірге шалдығатынын сезсе керек.

* "Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университеті" деген атаудан "ұлттық" деген сөз де қысқартылатын болатын дейді.

* Ректорат ғимаратының артық үш қабатын қысқарту жөнінде де сәулетшілер мен құрылысшыларға ұсыныс жасалған көрінеді.

* Айтса да қысқартудан басқа да бір қауесет естілік:

Келесі жылдан бастап университет қызметкерлері мен қызметшілерінің бәрі

● айлық жалақысын банкомат арқылы алатын боқты.

Бір елі аузыңа екі елі қақпақ ● Естіген құлақта жазық жоқ...

Айтып қоймаңыз... Тсс-с-с!

Айтып қоймаңыз... Тсс-с-с!

Студенттер

1999
жылғы
10 қаңтар -
Қазақстан
Республикасы
Президентінің
сайлау
күні

"...Мен елдің Президенті ретінде басын ашып, қалап тұрып: біздің мемлекетіміздегі кез-келген сайлау адал да ашық өтеді деп мәлімдей аламын".
(ҚР Президентінің 1998 жылғы 30-қыркүйектегі халыққа жолдауынан).

Штаб құрылды

Ұстаздар мен студенттер қауымы аталмыш саяси науқанға қызу дайындық жүргізуде. Университетімізде сайлау жұмыстарын ұйымдастыру жөніндегі штаб құрылып, оның жауапты жұмыстары тарих факультетінің деканы Камал Бұрханов пен халықаралық байланыс және тілдер жөніндегі проректор Ержан Байқожаулы

Жатқанбаевқа жүктелді.

Біз сайлау алдындағы дайындық жұмыстарының барысымен танысу мақсатында Ержан Байқожаулына жолыққан едік.

- Біз сайлау алдында студенттер арасында дайындық жұмыстарын жүргізіп жатырмыз. Жақында тарих және филология факультеттері студенттерімен Жазушылар Одағының бірінші хатшысы

Нұрлан Оразалин жүздесті. Университеттің кіре берісіне "Н.Назарбаевқа бір кісідей дауыс берейік" деген тақырыпта үлкен кітап көрмесін жасақтап қойдық.

Кімге дауыс беремін десе де әркімнің өз еркі. Бірақ, ұжымымыздың басым көпшілігі Н.Назарбаевқа дауыс беруге бекініп отыр. Өйткені, тәуелсіздігіміздің баянды болуына қазіргі президентіміз ғана ықпал ете алады. Бұл тұрғыдағы тәжірибелілігін әлем саясаткерлері де мойындауда.

Ең бір қуана хабарлайтыным - қаңтардың 5-і күні Н.Ә.Назарбаев студенттермен кездесуге келісім берді. Кездесу Студенттер сарайында өтеді.

Гүлжан ЕСКЕНДІР.

Өзгелерді президент ретінде елестете алмаймын

Мен, өз басым Назарбаевқа дауыс бергелі отырмын. Өйткені, біріншіден, президенттікке өз кандидатурасын ұсынып, болашақта президент болсам деп үміттенуші Э.Ғаббасов, С.Әбділдин, Ғ.Қасымов тәрізді азаматарымызды тіптен президентіміз ретінде елестете алмаймын. Екіншіден олар өз кандидатураларын ұсынған күннен бастап, халыққа жағу жағын ойлап, жасанды әрекеттер көрсете бастады.

Сонымен қатар, олардың әрқайсысының өзіне тән, мені жирендірер қасиеттері бар. Мысалы, Әбділдин - коммунист, Совет өкіметінің қол астынан шырмалып, 70 жылда әрең шыққанда, сол заман қайтып келіп, коммунизм елесі жалғасын тауып кетер деген үрей бар.

Ғ.Қасымов - ұр да жық, қаннан қорықпайтын (өз сөзі) өзін-өзі бір адамның алдында да, миллионның алдында да ұстай алмайтын

адам. Ол болса, қантөгіс бола ма деп қорқамын.

Ал Назарбаевқа келетін болсам, ол кісінің білімі де, ойы да, қысқаша айтқанда - президент болуға лайық, әбден ысылған, кемелденген деп есептеймін. Ол кісінің мықты экономист, саясаткер, халқын қандай да бір қиыншылық түскенде тығырықтан шығарар адам дей аламын.

Сонымен, билік басына басқа адамды қойсақ, ол

халықты жеп, қарнын тойдырып, өз туыскандарын орналастырып болғанша, халық күйзеліп бітер, сондықтан Назарбаев-ты енді халықтың қамына кірісетін елінің патриоты ретінде президенттікке тандап отырмын. Мен Назарбаевқа дауыс беремін және Қазақстанды, қазақ елін гүлдендірер деген үміттемін.

ЖАСҚАРБЕКОВА.

Президенттік жүкті көтере алады

Қазіргі кездегі қозғалатын мәселелердің тақырыбы көбінесе тек сайлауға байланысты. Осыған қатысты халық пікірі екіге бөлінді: біреулері бұл мәселеге бар назарын салып, күнделікті, сайлауға қатысты жаңалықтарды тыңдап, талдап отырады. Ал қалғандары сайлауға тіпті көңілдерін бөлмейді, сайлау болмайтын секілді. Олардың пікірі бойынша - Назарбаев тағы да бір мерзім сайланады, ал болып жатқан оқиғаларды театралды көрініске теңейді. "Мен саясатқа араласпаймын, кім болса, сол болсын, елімізде тыныштық болса болды ғой" деген сайлауға немқұрайдылықпен қараушылық көбейіп келеді.

Ал мен болсам дәл қазіргі уақытта жұмыс істеп жатқан президентке, яғни Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа өз дауысымды беремін. Себебі, менің көзқарасым бойынша, қазіргі жағдайда президенттік жүкті көтере алатын және бұл істі жауапкершілікпен істей алатын адам - Назарбаев. Ол кісіге мен үйреніп кеттім және өте сыйлаймын. Ол президент болған кезде қорлық көрген емеспін және еліміздің жағдайы күрт нашарлап кеткен жоқ, ал ендігі кезде президент болса, елімізді жамандыққа апармайды деп сенемін.

Айгүл ҚУАН.

Үмітім мол

Қазақстан Республикасы Президентінің сайлау күні, мен Нұрсұлтан Әбішұлына дауыс беремін. Дауыс беру себебім, ол Қазақстан Республикасын әлемге танытты, енді әрі қарай экономикамызды да, мәдениетті де дамытады деп ойлаймын. Егер Нұрсұлтан Назарбаев қайта сайланса, онда ол өз алдына қойған мақсатына жол ашады деген үміттемін. Сондықтан да Нұрсұлтан Назарбаевқа дауыс беремін.

Алтынай ҚОСЫБАЕВА,
2 курс.

дауыс береді...

Жарамсақтық жарға жығады

"... Біз демократиялық жолға түскен қоғамда өмір сүрудеміз, сондықтан да Президенттікке үміткер басқа да азаматтардың болуы заңды. Оппозиция болсын, басқалар болсын, біздің барлығымыз да - Қазақстанның азаматымыз... Әлбетте, әркімнің де өз ойын, өз пікірін халыққа еркін жеткізуге хақысы бар. Бұл үшін оларға бар мүмкіншілік жасалады".

(ҚР Президентінің 1999 ж. 10 қаңтардағы сайлауына Президент Н.Назарбаевтың қатысатындығы жөніндегі Мәлімдемесінен).

Елбасының бұл сөздері текке алынып отырған жоқ. Адам құқықтары мен бостандықтарының рәмізі әрі кепілі, конституция мызғымастығының нышаны ретінде нық сеніммен қадап айтқан Президентіміздің бұл сөзін қай денгейде орындап жатырмыз? Мәселе сонда.

Сайлау науқаны бастала салысымен Нүрекенді барлық мемлекеттік БАҚ-тар жаппай мадақтауға көшті. Несі бар, мақтасын, қошеметтесін. Мемлекеттілігімізді қалыптастыру мен бірлікті сақтап қалудағы үлесі үшін оған

қазақстандықтар алғыстан басқа ештеңе айтпас. Бірақ, Елбасына жақсаттанып қалуға тырысып, болашақ ықтимал кандидаттарды қаралау, даттау, айып тағу әрекеттері, керісінше, Н.Назарбаевтың жоғарыдағы сөздеріне қарсы келетіндігін кейбір жарамсақ атқамінерлер біле ме? Мемлекеттік БАҚ-тар өзге кандидаттардың бағдарлама, мәлімдемелерін, өмірбаяндарын жариялаудан неге тайсақтайды? Кімнен қорқады? Президенттікке кандидаттардың халыққа өз ойын еркін жеткізуге басқа қандай мүмкіндігі бар? ҰҚК-і төрағасының бірінші орынбасары Ә.Мұсаев мырза неге "сот шешімінсіз ешкім қылмысты деп танылмайды" деген Ата Заңдағы аталы сөзге көз жұма қараған? Ә.Қажыгелдиннің мемлекет қауіпсіздігіне нұқсан келтіретін ондай "көленкелі" тұстары неге сайлаудың алдында ғана айтылған? Неге Ә.Қажыгелдин мәжіліс өткізіп жатқан орынның шамдары өше берген? Жағымпаз басшысымақтар сол арқылы Ә.Қажыгелдиннің өзін жарнамалап бергенін сезе ме?

Кандидаттыққа қол жинау науқанында да жарамсақтықтан жарыс басталды ма деп қаласын. Өзім куә болған мен оқитын оқу орнында студенттердің 99,9%-і Назарбаевты жақтап қол қойды. 1995 жылғы референдумда 91%-ке жуық қолдау алған Н.Әбішұлы үшін 170 мың қол жинау деген түк емес екенін білеміз. Миллиондаған қазақстандықтар өз қалауларымен-ақ қазіргі Елбасына қолдарын қоятындығына сенімдіміз. Ал сонда, шалақ белсенділердің бұл әрекетін қалай түсінуге болады? Басқа басқа, Нүрекен үшін қол қойғызу деген, ең алдымен ол кісінің атына жақсы сөз әкелмейтіндігін олар неге білмейді?

Президентке жарамсақтанамыз деп оның сөзіне кереғар әрекеттерге баруды қояйық. Кандидаттар арасындағы ақпарат құралдары арқылы өз жоспарларын, бағыт-бағдарларын бұқараға насихаттауға жол ашайық. Тіпті олардың бәрін теледидарға халықпен тікелей эфир арқылы жүздестірейік. Сонда халық өз шешімін айтатын болады. Бүкіл әлем бізге көз тігіп отыр. Солардың алдында ұятқа қалмайық, ағайын!

Мухтар СЕҢГРБАЙ.

Дұрыс па, бұрыс па бұл - менің жеке пікірім

Шынымды айтсам, өз елімнің азаматы ретінде бұл сайлау мені көп мазалады. Көп бақыладым, ойландым, толғандым. Алғашқы кезеңде мен дауысымды елбасы Назарбаевқа беремін деп ойландым. Елбасымыздың ішкі, сыртқы саясаты, өзін өзі ұстау, достық қарым-қатынасы, бәрі ұнайтын және қосылып отыратынмын. Бірақ сайлау күні жақындалы бергенде сайлаудың шарты бойынша әрбір кандидат 170 мың дауыс жинау керек болатын. Сонда біздің құрметті ағамыздың маңайындағы "Жағымпаздардың" тірлігі ме, түсінбеушілік пе, сол күні қол қоюға мәжбүр етті деген сыбыс шықты.

Сыртынан қарап, бақылап отырсаңыз, бұл сайлау бір спектакль секілді. Назарбаев, Қасымов, Ғаббасов, Әбділдин басты кейіпкерлер сияқты... Меніңше, Назарбаев пен Қажыгелдин басты қарсыластар еді, қалғандарын мойындамаймын. Қарап тұрсам, бәрі де билік үшін таласу секілді. Билікке жетсін, халықтың жағдайын ойласа болды маған.

Ойымды түйіндей келе, айтарым - ел ерге қарайды. Ел ерге қарағанда, ер жерге қарамағаны дұрыс. Сондықтан замандастарыма айтайын дегенім, БАҚ-ының бәрін оқып, көріп, тындап, зейінге тоқып, бір шешімге келгені жөн.

Ал, мен әлі бір шешімге келгенім жоқ. Дұрыс па, бұрыс па, бұл - менің жеке ойым, өзіндік көзқарасым.

Ләззат БЕКТАС.

Басқа адам дайын емес

Әрбір азамат еліміздің тарихына, төл мәдениетіне, жалпы болашағына тікелей жауапты. Ал олай болса, елімізді әрі қарай көркейтетін, өркениетті елдер қатарына қосатын, елімізді бастайтын мықты басшы керек. Қазақстанда жұлдызы жарқыраған жан - мемлекетіміздің тұңғыш

президенті - Нұрсұлтан Назарбаев деп ойлаймын. Сол себептен сайлау күнінде де өз дауысымды сол кісіге беретінімде күмән жоқ. Елімізде қазіргі уақытта елбасы орнына лайықты ол кісіден басқа азамат дайын емес деген пікірдемін.

Ақжібек ЮСУПОВА, 2-курс.

Білгендіктен, сенгендіктен...

Бұл сайлау Қазақстан Республикасының маңызды бір мәселесін шешетін оқиға болмақ, сондықтан да әр азамат жәй бір нәрсе деп қарамай, саналы түрде, келешегін ойлайтын ел азаматы ретінде қарауы тиіс.

Қазіргі кезде президенттікке кандидат-төрт азамат. Оларды жеке алып қарайтын болсам, (өз көзқарасым бойынша) Ғаббасов пен Әбділдин деген азаматтарды, шыны керек жақсы білмеймін. Сондықтан да мен Ғаббасов пен Әбділдинге дауыс бере алмаймын.

Ал, Ғ.Қасымов, ол туралы дақырт сөз көп. Әрине, дақыртқа сенудің қажеті жоқ. Бірақ "Жел тұрмаса, шөптің басы қимылдамайды" дегендей, Қасымов Назарбаевтың адамы екендігі белгілі. Оны да сайлай алмаймын.

Н.Ә.Назарбаев - президентіміздің саясаткер ретінде жақсы да, осал да жақтары бар. Ең бірінші кезекте, елдің экономикасы төмен. Екіншіден, парақорлық жойылмай отыр. Бірақ, мен Н.Ә.Назарбаевқа дауыс беремін. Одан басқа лайықты кандидат жоқ. Назарбаевтан қорыққандығымнан емес, ол кісінің жақсы жақтарын білгендіктен, сенгендіктен.

Гүлмира ӘБШОВА.

Идущий впереди Времени

(Продолжение. Начало на 1-стр.)

1951 года по 1973, когда ректором был Иван Георгиевич Петровский. За время пребывания И.Г.Петровского на посту ректора МГУ были сделаны громадные реформы. К примеру, число окончивших МГУ в течение этого периода близко к общему числу выпускников МГУ за все предшествовавшие годы его существования. В стенах университета сформировался ряд новых научных школ, получивших всемирную известность. Важнейшую задачу И.Г.Петровский видел в том, чтобы привить студентам интерес к науке. Ежемесячно Иван Георгиевич приглашал к себе примерно 40 студентов с разных факультетов для беседы, как на научные темы, так и о повседневных проблемах студенческого быта. Кстати, Иван Георгиевич - выдающийся математик современности.

Следующим ректором - математиком в 1992 году в результате выборов на альтернативной основе стал Виктор Антонович Садовничий. Несмотря на сложнейшие для науки и образования времена, благодаря Садовничему В.А. уровень преподавания в университете по-прежнему остается высоким, учиться здесь престижно, а диплом МГУ ценится во всем мире. Как отмечал В.А.Садовничий в телевизионной передаче "Час пик", летом текущего года на факультете МГУ был небывалый конкурс, который не наблюдался с послевоенных лет. Виктор Антонович видит будущее МГУ автономным головным вузом России, его усилия направлены на строительство нового городка МГУ (Таким образом, с полной уверенностью можно выделить пятый период в истории МГУ, который тесно связан с именем Виктора Антоновича Садовничего).

Традиционно МГУ возглавляли ученые с мировыми именами. Не исключение и нынешний ректор МГУ Виктор Антонович Садовничий. Первые научные результаты В.А.Садовничего открыли ряд важных проблем на стыке теории целых функций и функционального анализа. Он первым понял, что одна из простейших задач теории линейных операторов тесно связана с исследованием нулей одного класса целых функций. Впоследствии этот класс целых функций в научной литературе называют классом В.А.Садовничего. Развивая свой метод, В.А.Садовничий установил глубокие связи своей теории со знаменитой дзета-функцией Римана. Кульминацией его научных положений является доказательство асимптотической эквивалентности спектральных функций двух дифференциальных операторов. Эти результаты носят теоретический характер и открыли новые направления в математике, успешно разрабатываемые его последователями. В частности, в ноябре текущего года на механико-математическом факультете КазГУ имени аль-Фараби по этой тематике защищена кандидатская диссертация. Виктор Антонович часто цитирует высказывания П.Л.Чебышева: "В старину задавали математические задачи боги, как, например, удвоение куба, по поводу размеров Дельфийского жертвенника. Далее наступил второй период, когда задачи задавали полубоги:

Ньютон, Эйлер, Лагранж. Теперь третий период, когда задачи задает практика". Именно, практика привела космическое агентство к ученым МГУ.

Под руководством В.А.Садовничего создано математическое обеспечение сквозного моделирования всех трех этапов аэрокосмического полета на одинаковом стенде, состоящем из центрифуги с управляемым кадровым подвесом и кабиной с подвижным креслом и полускафандром. Для имитации орбитального полета были разработаны линейная модель вестибулярного аппарата и билинейная модель перераспределения масс циркулирующей крови при перегрузках и в условиях невесомости. В июле 1993 года разработанное математическое обеспечение эксплуатируется в штатном режиме для тестирования, диагностики и тренировки кандидатов в космонавты космических агентств России, Европы и США.

Огромны заслуги В.А.Садовничего. Мы приводим только два примера, которые характеризуют его как теоретика-математика, доводящего результаты до практической реализации. Тем более что многогранная плодотворная деятельность В.А.Садовничего была отмечена Государственной премией СССР и Ломоносовской премией.

Виктор Антонович не только известен как один из первых руководителей образования России. С не меньшей интенсивностью проходит и педагогическая деятельность В.А.Садовничего. Он прежде всего заведующий кафедрой математического анализа механико-математического факультета МГУ. Лекции Виктора Антоновича отличают тщательный отбор материала, глубокая разработка способов его доступного изложения, безукоризненная точность доказательств. Так только за последние несколько лет в центральных математических журналах им (совместно с Г.И.Архиповым и В.И.Чубариковым) опубликовано изложение отдельных разделов курса математического анализа за четвертый семестр студентам-математикам. Представьте себе, ректор, академик РАН публикует свои лекции для студентов второго курса с новейшими доказательствами общей теоремы Стокса! Это достойный пример для подражания. Кстати, учебник двух ректоров (В.А.Садовничий - ректор МГУ, Бл.Х.Сендов - ректор Софийского университета) по математическому анализу является настольной книгой студентов механико-математического факультета КазГУ имени аль-Фараби. По поводу преподавания математики в вузах Виктор Антонович однажды заметил: "Не все еще благополучно с преподаванием математики в вузах, особенно в технических; здесь наметилась тенденция привлекать к этой работе специалистов без базового образования. При этом рассуждают так: инженер лучше знает, что нужно инженеру. Тенденция это в принципе неправильно. Преподаватель должен иметь n -кратный запас прочности знания предмета, должен быть профессионалом". Для математики поистине огромное значение имеют научная информация, публикации и т.д. Литература, приобретаемая казахстанскими

вузами за валюту, явно недостаточна. Мы предлагаем создать специализированные системы передачи информации, возможность публикаций казахстанских ученых на базе МГУ...

В то же время Виктор Антонович уделяет много времени положению дел в высшей школе России и практически всего ближнего зарубежья. Он является президентом союза ректоров России и генеральным секретарем Евразийской ассоциации университетов, членом постоянного комитета Конференции ректоров Европы. В последние годы во многих странах и в Казахстане также происходят реформы в образовательной системе. Иногда образование искусственно расчленяют на некие составляющие его части, подменяют сущность образования надуманными умозрительными конструкциями типа: инновационно-технологический этап образовательной реформы и т.д. Реформированием образования активно занимается академик МАН ВШ В.А.Садовничий. "Опасность, о которой я говорил, проистекает из установки, согласно которой образование станет богаче, когда богатым станет государство, когда его экономика окрепнет и разовьется. Это ошибочно для бедной страны, каковой является сейчас Россия. Ошибочность заключается в том, что в этом случае сознательно переставлены местами причины и следствия. Для нас установка должна звучать так: через богатое образование к богатой России. В истории цивилизации еще не было примера, когда бы страна богатели при одновременном оскудении образования, науки и культуры". Мы привели достаточно длинную цитату из выступления В.А.Садовничего, поскольку его мысли актуальны и для Казахстана.

В.А.Садовничий большой друг нашего президента, благодаря их дружбе студенты-казахстанцы получают бесплатное образование в стенах МГУ. Так в книге "На пороге XXI века" Назарбаев Н.А. пишет "Идея формирования Евразийского союза была изложена мной в марте 1994 года в МГУ имени Ломоносова. Я рассчитывал на позитивную реакцию научной элиты старейшего в России университета и не ошибся. С самого начала большинство ученых поддержало данную инициативу. Именно ученые начали широкое обсуждение идеи в средствах массовой информации. Естественно, были и замечания, новые предложения, критика проекта. Но я был этому рад - дело сдвинулось с мертвой точки". А Садовничий В.А. как ректор МГУ дает огромное ускорение этому процессу.

Учитывая большой вклад в дело установления научно-педагогической связи между МГУ и КазГУ имени аль-Фараби Ученый Совет университета принял решение присвоить В.А.Садовничему почетное звание "Профессор КазГУ".

В заключение отметим, что приближается шестидесятилетие Виктора Антоновича, желаем ему крепкого здоровья, новых творческих достижений и способных аспирантов.

Н.Т.ДАНАЕВ,
декан механико-математического
факультета, д.ф.-м. н.;
Б.Е.КАНГУЖИН,
доцент, к.ф.-м.н.

Көңіл толқыны

Жам қылық

Әңгімені алыстан емес, өзіміздің қара шаңырақ - университеттен-ақ бастайық. Үзіліс, мейлі дәріс уақыты болсын, әйтеуір топ-топ болып әңгіме-дүкен құрған студент қыздар мен жігіттер. Аузында шылым, будақтағып, көк түтін жұтып тұрғандары. Жігіттерді былай қойып, қыздардың өзі шылым шегудің “әдемі” көрінісін көрсетіп, әңгімені гөйітіп тұрғаны. Байқап, байыптап қарасаңыз кеудені бір ызғар тіліп өтеді. “Ненің күйігі екен, сорлы” деп әп-әдемі қаракөз қарындасқа деген ішкі реніш сезіміңді сыртқа шығара алмай булығып кете барасың. Неге бұлай? Көркіне көз тоймайтын небір әдемі қазақ қыздары жоғары оқу орнына келіп, шылымды үйренуге ұмтылатыны ненің әсері? Болашақ ана, ұрпақ тәрбиешісі деген қасиетті ұғымдар ұмытылса, ертеңгі ұрпақтың нендей саулығы болмақ? Төлекінің зиян екенін бұл күнде білмейтін ешкім жоқ. Бірақ, біле тұра қыздардың шегуі, ащы айтсақ, ақымақтық демей, енді не дейміз?!

Студент қыздардың оймақтай ауыздарына “Кепі” шылымын қыстырып, көк түтінге оранып тұруының күнделікті көрініске айналғаны соншалық, “көрмей” өте шығады. Бұл қалай? “Ұрпағына саналы тәрбие берген халық мәңгі жасайды” деген сөз бар. Оқытушылар да - бала тәрбиелеп отырған ата-ана. Олардың да ұл-қыздары бір қалтарыста шылым шегіп тұрған болар...

Айбын ШАФАЛАҚОВ

Қызға қырық үйден тыйым

Бүгінгі эмансипацияға ұшыраған қыздар қауымы Жібек, Баян, Қарашаш сияқты апаларымыздан мүлдем өзге.

Аузына темекі, қолына арақ-шарап, сырда ұстаған қыздарға да көзіміз үйреніп қалды. Ол аз болғандай жезөкшелік деген дерт етек жайып келеді. Бұдан басқа не қалды? Уақыт талабы тағы нені қажет етеді? Бұл тек қыз тәрбиелеп отырған жануарның емес, бүкіл халықтың бетін таңба емес пе?

“Қыздың жолы - жіңішке” деген нақыл сөз бар. Қазақ халқында қыз, әдетте, қадірге ие болатын. Ақылды да иманды, мәзік те ибалы қыз өсіру - әр отбасының парызы. “Анасына қарап, қызын ал”, деген мақал да бекер айтылмаған ғой. Бірақ, солардың аналары түгел сондай шегуге қалай дегіңіз барады? Қай ана тағам шегіп идірген, тар құрсағын кеңейткен перзентін жаман болсын деп ойлайды? Мәселе, жүрген ортада. Қазақ атамыз тәрбиенің тағы бір жолын “Қызға қырық үйден тыйым” деп көрсеткен. Ендеше, біз әрқайсымыз бірімізге біріміз тыйым болуымыз керек.

Гүлжан ОРЫНБАЕВА

Жастар елдің болашағы дейміз. Демек, елдің ертені - жастарымыздың болмыс-бітімі мен олардың нені ойлап-тоқтанып жүргендігі кім-кімді де қызықтырмай тұрмағын хақ. Осындай жан суранысымен журналистика факультеті жалпы бөлімінің 3-курс студенттеріне өздерін толғандырып жүрген мәселелер жөнінде жазуды тапсырған едік. Көңілге жылмық ұялтқаны, студенттердің ұрпақ тәрбиесі, ая, жер, тіл тағдыры туралы өз ой-толғамдары бар екендігіне қуандық...

Санадағы тоқырау

Әке буын мен бала буынның арасындағы алшақтық қашан да қоғамдағы қарама-қайшылыққа әкеліп соғалы. Ол заңдылық та. Өйткені түрлі идеялардың қақтығысуынсыз қоғамда ілгерілеушілік болмайды.

Қай заманда да жастарды жөңсіз кінәлау, наз артудың үні естіліп тұрған. Жастыққа тән жалын мен албырттықты шалақ ойлылық пен тұрақсыздыққа балау - әрқашан ақыл тоқтатқан саликалы буынға тән қасиет болса керек.

Бүгін де солай. Қираған қоғамдағы келесіздіктердің себебін біз жастардың бойынан, қалыптаспаған мінез-құлықтан іздестіреміз.

Рух әлсіреді. Жігер жасыды. Сана тоқырады. Қазақ жастарының бойындағы бұырқанған қазақы қан тасқыны толастағандай. Дала ұлына тән намыс оты саябырлағандай. Қазақы ұғым қадір-қасиетінен айырылғандай. Ол неліктен?

Біріншіден, бүгінгі буын “бос кеңістікте” дүниеге келді. Дүние жарығын көргеннен-ақ оны әлпештеп күтіп алатын, аялы алақанымен желеп-жебейтін ешкім болған жоқ. Бұл буын өзі тыныстайтын ауаны өз қолымен жасауға тиіс болды.

Екіншіден, ес біліп, тәй-тәй басқаннан-ақ оны жаманнан аластатып, жақсыға жақындататын да ешкім болған жоқ. Керек кезінде бетін қайтарып, жолын бөгейтін күш табылмады. Жақсы мен жаманның айырмасын ескеуді бұл буын өз міндетіне алды.

Үшіншіден, бұл буынның дүниеге келуі алдағы буынның хал үстінде жатқан шағымен дәп келді. Яғни, бұл буынның алды-артын шамалатып, бағалайтын - өткеннің елесі мен кешенің қатесі болған жоқ. Өзі қаз тұрмай жатып бұл буын алдымен аға буынды өз төріне шығаруы тиіс болатын.

Бүгінде бәріміздің ортақ мұратымыз - тұтас бір ұлттық сананы қалыптастыру болса керек. Тарихи тамырымызды табу арқылы ұлттық рухты биіктету - заман талабы. Аласқан алдыңғы буын мен адасудың аз-ақ алдында тұрған жана буынның жолы түйісетін тұс та осы. Жұмыла із кесуге шығып, жоғымызды түгендеу. Бірінде жоқты біріннен алу. Яғни, түзеліп ел боламын десең, керегі - бірігуі. Идеялардың тоғысуы, Ойдың бірігуі - Бағыттың түзілуі.

Гүлбағаш ОМАРОВА

Ұсақталып барамыз ба?..

Уақыт көші. Ол шаршамайды. Жылжып келеді. Таң атады, кеш батады. Біреу келеді. Біреу кетеді. Фәни дүние мен баки дүниенің арасы. Әр қайсысының өзіндік қалпы бар.

Сол уақыт көшіне ілесіп келе жатқандардың бірі - қазақ халқы. Сан жылдар бойы талайдың көкпары болып, талайдың сүрлеуіне түссе де жойылмаған қазақ халқы. Найзаның ұшы, білектің күшімен қорғап келген қазақ жері. Ордасында ханы, өрісінде малы, әр намысты ұлы, инабатты қызы бар халық. Төскейінде малы, төсегінде басы қосылып, көтерілсе қалың қол жиналатын берекелі ел.

Талайдың талқысына түсті. Шыдады. Намысын тапталпай, әр рухын биікке ұстаған қаны қызу жігіттері болды. Қан майданда қару алды. Отан үшін отқа түсті.

Ал бүгін ше? Бүгін. Сол жігіттердің қатары сиреп бара жатқан секілді. Қайда барсаң да белсенді қауым -

қыздар. Қыз бастаған көш оңбасы анық. Соны біле тұра ойлана алмай жүрміз-ау деймін. Қай оқу орнына барсаң да қыздар жағы басым. Басым бола берсін-ау. Сол қыздар басым болғанның өзінде белсенділігімен ұлдар алға түсіп жатса, әрине, көңіл құптарлық жайт болар еді. Амал қанша? Сонау сақ дәуірінен бері ерлігімен, қызу қанды өрлігімен көзге түсіп, “қазақ” деген атауды қалыптастырған бабаларымыздың бүгінгі ұрпағы ұсақталып бара ма, қалай? Әрине, мүлдем жоққа шығаруға болмайды. Бірақ, сиреп барады. Ауыл балалары ауылда еш нәрсе көрмей өседі дейік. Оның жанында шамасы жетіп жоғарғы оқу орнына түсетіндері де сирек. Ал, қаланың балалары қазақша білмейді. Патриоттық сезім төмен. Қан майданнан қорықпаған бабалардың ұрпағы ел шекарасын күзететін әскерден қашады. Осыған қарным ашады.

Гүлбағаш БОСТАНОВА

Профессор
Ханғали Сүйіншәлиев
80 жаста

Әдебиет зерттеушісі, профессор Ханғали Сүйіншәлиевтің оқу-ғылым жүйесіндегі ізденіс еңбектерінен ("Абайдың қара сөздері" (1956), "Қазақ әдебиетінің қалыптасу кезеңдері" (1967), "Қазақ әдебиетінің тарихы" (1997), т.т.) тәуелсіздік талаптары, атап айтқанда қазақ сөз өнерінің қалыптасу, даму жолдары, жоғары мектептің мұрат-міндеттері, жас ұрпақ мәселесінің түйінді тұстары терең танылады. Белгілі ғалым Х.Сүйіншәлиев пен ҚазМУ-дің доценті Рақымжан Тұрысбектің сұхбаты ұлттық сөз өнерінің тарихы, ондағы өзіндік белгі-ерекшеліктер мен оқу-білім, ғылым көкжиектері төңірегінде өріс алады.

Р.Т.: - Қадірлі Ханғали Жұмашұлы, көптеген жас ұрпақ-шәкірттеріңіз бен әріптес-тұстастарыңызға аمانдығыңызды, ақыл-кеңестеріңізді жеткізіміз келеді...

Х.С.: - Әп бәрекедді, шырағым-шәкіртім! Мұндайда, әрине жаныңды ауру жегідей жеп жатса да ақыл-есің түзу болса, парасатқа күштарлығың артып, мәнді-ойлы істер тындырғың-ақ келеді. Айтып жеткізбеген, істеп үлгермеген ой-сырларыңды қалың көпшілікпен бірлесіп, бөлісіп жүзеге асырғың келетіні де жасырын сыр емес. Осындай сәттерде ауру-дертіңді ұмыттырып, жаныңды жасытпай, ой-санаңа үміт-сәуле ұялататын отбасы мен еңбек ұжымының, жақын-жуықтың, дос-жаранның орны алабөтен екен. Кейінгі жылдары менің көзім осы жайттарға әбден-ақ жетті. Ақиқатында:

М.СЕРҒАЛИЕВ:

"Х.Сүйіншәлиев бәрінен бұрын ұстаз. Оның бойынан ұстазға тән қасиеттердің бәрі табылады: еңбексүйгіштік бар, шәкірттері көп, оң бастысы - жылдары мінез інесі".

"Денсаулық - зор байлық!" Осы реттен келгенде: адамға, халыққа көп нәрсе керек емес екен. Алдымен - денсаулық, сосынғы жерде - өмір, тұрмыс, тағдырдың маңдайға жазғанын көру ме деймін. Тегінде, әлдекімдерше атақ-дәреже іздеу, байлық-дүние сонына түсу т.т. күр әурешілік. Бар болғаны: босқа мал шашу, шаш-етектен

Әдебиет тарихы - халық мұрасы

тер төгу, өзінді-өзің алдау, уақыттың тұтқыны болу...

Ендіше, қысқа ғұмырды, қонақ-өмірді арманьндай аялап, мақсатты бағытта еңбек ету - абыройлы да кәделі іс болып табылады.

Р.Т.: - Хан-аға, Сіздің рухани өміріңіздің бір қыры - ғылым саласы емес пе?

Х.С.: Оның рас. 1952 жылы "Абайдың қара сөздері" деген тақырыпта кандидаттық диссертация қорғадым. Ресми жетекшім Б.Кенжебаев болды. Ал, зерттеу нысанам - Абай шығармашылығы болғандықтан, ұлы Мұхан - М.Әуезовпен жақын араласып, жиі ақыл-кеңес алуыма тура келді. Мұханның ұлылықпен ұштасқан, ізгілік иірімдерінен тұратын адамгершілікке толы әсер-ықпалын мольнан сезіндім.

Мұханның ізденіс-еңбектері туралы, кейіннен адамдық, ұстаздық, ғалымдық қырлары хақында естеліктер жаздым. Ғылыми тәжірибе жинақтай келе қазақ

Р.БЕРДІБАЙ:

"Х.Сүйіншәлиев ХҮІІІ-ХІХ ғасырлардағы қазақ әдебиеті курсының мазмұнын байытуға нақтылы ат салысып келеді. Ол "Қазақ әдебиетінің қалыптасу кезеңдері" деген зерттеуінде әдебиет тарихы, оқулық кітаптарының бұрыннан енген авторлармен қатар көптеген есімдерді жаңадан қосқан".

әдебиеті тарихы, ондағы белгілі-белгісіз тұлғалардың өмірі мен шығармашылығын арғы-бергі деректерді негізге ала отырып қарастыру, зерттеу ісіне белді бекем будым. Әсіресе, қазақ әдебиетінің ежелгі дәуірі, ортағасырлық мәдени-әдеби мұрағаттар мен сөз өнеріміздің байырғы өкілдеріне (Асан қайғы, Қазтуған, Доспамбет, Жиәмбет, т.б.) кеңінен назар аудару, жаңаша жүйелеп қарастыру, тың еңбектер жазу, зерттеу міндеттері күн тәртібіне батыл қойылды. Бұл бағытта да алуан түрлі іс-жұмыстар атқарылды, жаңа ізденістер жасалды.

Менің үлесіме ХҮІІІ-ХІХ ғ.ғ. қазақ әдебиеті тарихы бағдарламасын толықтырып, жаңа тараулар қосып, оны сол кездегі педагогикалық оқу орындарына тарату тиді. Бұған қоса "ХҮІІІ-ХІХ ғ.ғ. қазақ әдебиеті" атты оқу куралын әзірлеп, шығардым (1961 жыл).

Ақиқатында, 1960-1970 жылдары университет кафедрасы қазақ әдебиетінің ежелгі кезеңдеріне мұқият қарап, тиынақты зерттеді. Тиісінше, жаңа ізденіс, соны зерттеулер жүргізілді. Бұл бағыттағы ізденіс жұмыстары жеке жинақ, хрестоматия үлгісінде жарық көрді. Атап айтқанда: Б.Кенжебаев - "Қазақ әдебиетінің көне дәуір мәселелері", М.Жолдасбеков - "Орхон жазуындағы ескерткіштің көркемдік мәні", М.Мағауин - "Қобыз

Б.КЕНЖЕБАЕВ:

"Қазақ әдебиеті тарихын зерттеуге арналған еңбектерінде ғалым бұрынғы-және халыққа, тарихқа да мәлімсіз болып қалған көптеген ақын-жыраулардың болғандығын дәлелдейді. Тарих түйкірінде сап жылдар ескерусіз, қабар-ошарсыз жатқан көптеген мұрағатты таныстырады".

сарыны", А.Қыраубасва - "Махаббат-наме" т.б. маңызды еңбектер жазды. Мен осы топтың ішінде болғандықтан, өз кезегімде - "Қазақ әдебиетінің қалыптасу кезеңдері. Ерте дәуірден ХІХ ғ. дейін" деген тақырыпта докторлық диссертация қорғадым (1969 ж.). Бұған қоса бірсыпыра зерттеу, оқулықтар жаздым: "ХҮ-ХІХ ғ.ғ. қазақ әдебиеті", "ХҮІІІ-ХІХ ғ.ғ. қазақ әдебиеті" т.т.

Байқап-бағамдаған адамға оқу, ғалым бір күннің шаруасы емес. Қазақ әдебиетінің ежелгі дәуірі жеке пән ретінде оқытылып келеді. ХҮ-ХІХ ғ.ғ. қазақ әдебиеттері де барынша ұлғайып, толыққанды ғылым деңгейіне көтерілді. Өз басым осы кезеңдер аралығына арнап алуан үлгіде оқу бағдарламаларын жасап, бірнеше зерттеу еңбектерін жас ұрпаққа, қалың көпшілік назарына ұсындым.

Р.Т.: - Келешекті ойлайсыз, кейінгілерге де алаң көңілдісіз...

Х.С.: - Келешекті ойлағанда: елімізде бірлік-береке болса дейді екенсің. Мұны Майқы би былай айтыпты:

Бірлік түбі - берсе,

Ж.ДӘДІБАЕВ:

"Ғалымның ХҮ-ХҮІІ ғасырлар әдебиеті бойынша жүргізген жұмыстары да қыруар. Сыпыра, Қазтуған, Шалқияз, Доспамбет, Жиәмбет жыраулар секілді өнерпаздардың өмірі мен шығармашылығын зерттеу, ғалымның сіңірген еңбегі айрықша. Ол ХҮІІІ ғасыр ақындарының Ақтамберді, Бұқар, Көтеш, Төттіқара, Үмбетей, Шығ, Қобылан, Абыл, Бесет секілді жыраулар мен ақындар творчествосы туралы әр кездегі ойларын жаңа материалдар негізінде дамытып, толықтырып, жеке монография көлемінде қайта қорытып, жаңа ғылыми нәтижелерге қол жеткізді".

Береке түбі - мереке...

Кейінгілерге қаратып айтқанда: елдік мүддені қорғап, халықтық қасиет, дәстүрге адалдық таныту керек дер едім. Өткен тарихымыз - тағдырымыз әрі тәжірибеміз емес пе? Соны танып-түстеу, зерделеу керек-ақ.

Рақымжан ТҰРЫСБЕК,
филология ғылымының кандидаты, доцент.

Ана тілің - арың...

Ардақты борышымыз

Ана тілі - әр халықтың баға жетпес байлығы, ең қымбат қазынасы. Әр халықтың өз тілі бар. Тілі арқылы халықтарды бір-бірінен ажыратамыз. Тілсіз халық, халықсыз тіл болмайды.

Біздің ана тіліміз - қазақ тілі. Оғыз-қыпшақ, түрік тілдерінен шығып, ғасырлар бойы қалыптасқан ана тіліміз 1991-жылдан бері қарай мемлекеттік тіл мәртебесін алды. Бірақ, ол сөз күйінде қалып, іс жүзінде жүзеге аспай отыр. Оның басты себебі ұзақ жылдар бойы жүргізілген орыстандыру саясаты салдарынан қазақ тілі қолданылу аясының тым тар қалып қойғандығында деп білемін. Осы жағдай еліміз егемендік алып, тәуелсіздік туын көтергеннен кейін де аяққа оралғы болып отырғандығы белгілі. Сол себепті бүгінгі таңда да қазақ тілінің проблемасы өте бір маңызды мәселелердің бірі екендігі талас туғызбайды.

Ғұлама жазушымыз М.Әуезов: "ел болам десең, қазақ, бесігіңді түзе", - деп өсиет айтып кеткен екен. Сол бесігімізді түзеу ісі тіл мәселесін дұрыс шешуден басталады десек қателеспейміз.

Қазақ тілі мемлекеттік тіл болып бекітілгеніне біраз жыл өтсе де, орыс тілі

ресми тіл болып қалып отыр. Республика бойынша маңызды құжаттар, халықаралық келісім шарттар орыс тілінде жүргізіледі. Тіпті жоғарғы заң қабылдаушы орган - парламентімізде де заңдар алдымен орыс тілінде жазылып, содан кейін барып қазақ тіліне аударылады. Бұл, әрине, өкінішті жағдай.

Өз тілін білмейтін қазақтарға байланысты "шала қазақ" деген түсінік пайда болды. Бұл - ана тілін білсе де білмегенсін немесе жартылай, күнделікті тұрмыстық сөздерді ғана білетін қазақтарға таңылған ат. Бір өкініштісі, әсіресе жастар арасында ондай халқымызға абырой әпермейтін атакты намыс көрмей, керісінше орысша сөйлегенін мақтан тұтатындар қатарының көбеймесе, сиремей тұрғаны қынжылтады.

Жасыратыны жоқ, күнделікті өмірде неше түрлі қолайсыз жағдайларды көріп жүрміз. Көшеде болсын, көлікте, мәдени-көпшілік орындарда ылғи қазақ тұрып, бір-бірімен орысша сөйлеседі. Кейбір ата-аналар да балаларымен орыс тілінде тілдеседі. Әрине, орыс тілін білу, пайдалану дұрыс қой, кезінде керек болды, әлі де керек. Бірақ, қажетті жерінде өз ана

тілімізді білмей, тіліміз күрмеліп, ең болмаса ойдағыны айтып жеткізе алмасақ, өз ана тілімізге шет елдің адамындай қарасақ - бұл барып тұрған надандық болмай ма?!

Біздің ортамызда "ұлтым қазақ" деуге, қазақ тілінде сөйлесуге ұялып, арлаңып, қымсынатын адамдар да бар. Мұндайлар өз ұлтының салт-дәстүріне, тұрмысына сынай, менсінбей қарап өз елін өзге ұлттардан төмен санайды. Олардың арасында шет елдердің тұрмысына, өдет-ғұрпына еліктеп, әуес болып, туған-туысқандарын ұмытып, өз алдына жеке өмір сүретіндері де кездеседі. Ал, олар өз халқының мәдениетін, тарихын, шежіресін, игі қасиеттерін білмей өскенімен қоймай, болашақ балаларына теріс тәрбие беріп, дұрыс жолдан тайдыратынын ойлағанда жаныңыз ауырмай тұрмайды.

Ана тіліміз - бұл ата-бабамыздың, әкешеміздің, туған еліміздің, халқымыздың тілі, салт-дәстүрі, тарихы, мәдениеті, бүгінгі мен ертеңі. Ана тілін білмеген жанды ұлттың азаматы, елінің мәдениетті адамы деп айтуға ауыз бармайды. Өзге ұлт тілдерін үйрене жүріп, өз ана тілімізді әр уақытта кастерлеп, биік ұстап, дәржесін көтеру - бәріміздің ардақты борышымыз.

Ақбану ТІЛЕУБАЕВА,
журналистика факультетінің
I курс студенті.

Ақпарат-айлын

Профсоюз дворца студентов КазГУ им. аль-Фараби

В этом году у всего Казахстана произошло большое событие, они получили в дар от Президента такой красивый большой Дворец, Дворец Студентов КазГУ им. аль-Фараби. Естественно, в каждом новом коллективе возникают трудности. И, чтобы их преодолеть, необходима сплоченность.

23 июня 1998 г. во Дворце студентов образовались профсоюзная организация, в составе которой на сегодняшний день 48 человек, председателем профбюро избрали М.Е. Абдикулова.

За 4 месяца работы были оказана материальная помощь Н.Акчулаковой, в связи со смертью снохи, которая была для нее второй матерью.

Распределялись путевки в школьный лагерь для детей сотрудников. За 12 дней отдыха дети окрепли и были полны хороших впечатлений. У них появились новые

друзья с которыми они и сейчас общаются. Детям отдых понравился и родители благодарны.

4 человека со своими семьями съездили на Иссык-Куль.

Мы надеемся, что дальнейшая жизнь профсоюзной организации будет работать на благо работников Дворца Студентов.

Администрация Дворца поддерживает все начинания профбюро. Практическую помощь в работе профбюро получает от профкома работников университета.

Г. ПШЕНБАЕВА,
администратор Дворца Студентов.

Этнопсихология және этнопедагогика мәселелері талқыланды

26 қарашада "ТМД елдеріндегі этнопсихология және этнопедагогика ғылымдарының жай-жапсары мен даму перспективалары" атты халықаралық ғылыми-теориялық конференция өтті.

Конференцияны ҚазМУ ректоры профессор К.Н. Нәрібаев ашты да елден келген қонақтарға құтты қадам тіледі.

ҚазМу-дің баспасөз қызметі

Лекция корейского профессора

В конце ноября состоялась встреча студентов факультета журналистики с профессором из Южной Кореи Чоу Дон Шиком, его супругой госпожой Кон Сон Су и супругой госпожи Бэнка - основателя КИМЭПа - госпожой Юнь Су.

Профессор Чоу Дон Шик прочитал для студентов факультета журналистики содержательную лекцию о состоянии журналистики в Южной Корее, о проблемах, стоящих в настоящее время перед средствами массовой информации и журналистами этой страны. В конце своей лекции профессор ответил на вопросы студентов.

Встречу организовал профессор факультета журналистики М.К. Барманкулов.

Назым ЕСКУАТОВА,
студентка 3-го курса
факультета журналистики.

Өсер елдің баласы

арқасында біздің осы пәндерге деген ынта-ықыласымыз ерекше болды, әрі қарай ізденуімізге жол ашты. Сондықтан да мен оларды бақытымызға жаралған жандар деп білемін. Өйткені, менің ғылымға келуіме дәнекер болған осылар.

Г.Е.: - Ғылымға баруға септігін тигізген адамдар бар ма? Солар туралы не айтар едіңіз?

С.Т.: - Мектепті бітіріп, Алматыға мединститутқа тапсырам ғой деп келгенмін. Шынымды айтсам, биология факультеті бар екендігін білгенім жоқ. Бір досым осы ҚазМУ-дің математика факультетіне құжат

жатақханадан бөлме алғандағы қуанышым ерекше есімде қалды. Бұл қуанышты күнім өмірі ұмытылмайды.

Г.Е.: - Студенттік күндерден ең есте қалған сәттеріңіз туралы баяндап берсеңіз.

С.Т.: - Ең есте қалған нәрсе - ауызбірлік. Мен жатақханада тұрдым. Ал, жатақханада барлығымыз бір семьяның баласындай болып тұрдық, бірімізден біріміз көмегімізді аямадық, бірімізге біріміз тек жақсылық ойлаушы едік. Сосын қазіргідей емес, ол кезде мұғалімдерді әке-шешеміздей

Сұлтан Тілеуханов:

“Біз - генофондымыз мықты халықпыз...”

Кез-келген ұжымның бетке ұстар, қандай істе де биіктерден көрінер, басқасынан оқшау тұрар, өз ісінің білгірі болады. Ондайлар - ұжым мақтаншы. Мысалы, экономика факультеті Ясыл Әубәкіровпен, филология факультеті Зейнолла Қабдоловпен, журналистика факультеті Темірбек Қожакеевпен, тарих факультеті Мәмбет Қойгелдиевпен мақтана алады. Бұлар комментарийді қажет етпейтін халқынан әділ бағасын алған тұлғалар. Ал, биология факультетінде ұстаздар қауымы арасында да, студенттер арасында да есімі ілтипатпен ауызға алынатын осындай бедел иесі биология ғылымының докторы, ҚазМУ-дің жанындағы биотехнология проблемалары ғылыми-зерттеу институтының директоры Тілеуханов Сұлтан Тілеуханұлы екен.

Өзіне жұрттың назары ауған сайын шалқая түсетіндер болады. Ондай тұлкібулаңға салу кейіпкеріміздің қаперіне де кіріп шықпайды екен. Өзі туралы жазғымыз келетінін білгенде “қой, мен туралы жазып қайтесіңдер, мені он орап кететін майталмандар бар ғой” деп қашқақтағаны бар. Біз осы бір қарапайым ғана тынымсыз еңбек иесі Сұлтан Тілеуханұлының қандай құрметке болса да лайық екендігіне көзіміз әбден жеткен болатын. Біз оқырмандарымызға оның бет-бейнесін жасап, болмысын көрсету мақсатында сұхбаттасқанды жөн санадық.

Гүлжан Ескендір: - Ғылым жолына келуіңізге не әсер етті?

Сұлтан Тілеуханұлы: - Ең алдымен ғылым жолына келуіме әсер еткен орта мектептегі мұғалімдерім - биологиядан, химиядан дәріс берген Александр Нұрлыбеков, Асқар Әбішев, Лияс Смағұлұлы. Солардың

тапсырды да, мен еріп келіп, ойда жоқта биология факультеті бар екендігін көрдім. Содан дереу осы факультетке құжатымды өткіздім. Емтихандардың бәрін “5”-ке тапсырып, оқуға қабылдандым. Ғылымға баулыған негізінен университет қабырғасындағы ұстаздарым. Олардың біреуі әрі бірегейі Иса Омарұлы Байтурин. Жалпы, бүгінгі дәрежеге жетуім ең алдымен осы ғалымның арқасы ғой деймін. Өйткені, “Айтушысы келіссе тыңдаушысы дана болады” деген бар ғой.

Г.Е.: - Биологияның әр түрлі салаларының ішінде неге биофизиканы таңдап алдыңыз?

С.Т.: - Биофизика алғашында кафедра емес, топ қана болатын. Ол гистология және цитология кафедрасының жанынан құрылды. Бұл топты Инюшин деген профессор басқарды. Ол бізге биофизиканың болашағы зор екендігін көп айтушы еді. Содан біз осы топқа жазылып, биофизикаға ден қойдық. Біздің бұл тобымыз осы сала бойынша құрылған республикадағы тұңғыш топ еді. Сөйтіп, мен биофизика саласының Қазақстандағы тұңғыш ғалымы болып шықтым.

Г.Е.: - Бала кезіңізде нені армандадыңыз?

С.Т.: - Бала күнімізде мұғалім болуды армандаушы едік. Құдайға шүкір, ол арманымызға жеттік. Менің қазіргі ең үлкен байлығым - шәкірттерім.

Г.Е.: - Өміріңіздегі ең бақытты күніңіз есіңізде ме?

С.Т.: - Университетті бітіріп, аспирантураға түстім. Бәрі де ойдағыдай еді. Бірақ, енді тұратын жер мәселесі түйіні қиын проблема болды. Әйтеуір біреулер қол ұшын беріп,

көріп, қатты сыйладық. Тағы бір есте қалған нәрсе - сол кездегі студенттердің оқуға ынта-ықыласы ерекше болды. Кітапханаларда бос орын болмайтын. Ол кезде кітапханалар кешкі онға дейін ашық болушы еді. Біз жапқанға дейін отыра беруші едік.

Ал, жеке өз басым қатысты есте қалған жағдай - 4-курста оқып жүргенімде Ленинград қаласы арқылы Петрозаводскіге барып, бүкілодақтық конференцияға қатысып баяндама жасап, лауреат болып келгенім. Өзіміздің қазақ университетін бүкіл одақа танытқаныма ұстаздар қауымы да қатты қуанған болатын.

Г.Е.: - Бос уақытыңызда немен айналысасыз?

С.Т.: - Бос уақытым бар деп айта алмаймын. Жұмысымыз өте көп. Лекция, кафедраның жұмысы, аспиранттармен жұмыс, университеттің жұмысы - бұлардан шаршадық деп те айтпаймыз. Өйткені, бұл - біздің сүйікті жұмысымыз.

Г.Е.: - Қазіргі заман жайында не айтар едіңіз? Болашаққа сенесіз бе?

С.Т.: - Мен өзім оптимистпін. Өмір деген ешқашан да жеңіл болмаған. Өмір сүру үшін күнде еңбек етсеңіз, міне, сонда қиындықты жеңесіз. Мен әлгі болашақ жоқ дейтіндерді түсінбеймін. Болашақ бар. Өмір деген тоқтамайды ғой. Ал, болашағымыз нұрлы болуы үшін өзіміз күреспесек, еш нәрсе өнбейді. Біздің генофондымыз мықты халықпыз. Біз мүсәпір халық емеспіз. Бізде еңбекқор, қабілетті жастар бар. Олар ешкімнен кем емес. Соларға қарап, халық болашағын көргендей болып тәубе қыламын.

Г.Е.: - Әңгімеңізге рахмет!

Сұхбаттасқан Гүлжан ЕСКЕНДІР.

Қуттықтаймыз!

Алложа белгілер...

**Тарих
ғылымдарының
докторы Кеңесбай
ҚОЖАХМЕТҰЛЫ**

Кеңесбай Қожахметұлы 1938-жылы 1-тамызда дүниеге келген.

1961-жылы Қазак мемлекеттік университетінің тарих факультетін үздік бітіргеннен кейін Шонжы ауылының мектебінде тарих мұғалімі болып қызмет істеп, 1963-жылы жалпы тарих мамандығы бойынша тарих факультетінің аспирантурасына түседі.

1967-жылы К.Қожахметұлы Москвадағы Шығыстану институтында кандидаттық диссертациясын қорғағаннан кейін Алматыға келіп университетте қызмет етеді. Тарих факультетінде аға оқытушы, доцент, сырттай оқу бөлімінің деканы, жалпы тарих кафедрасының меңгерушісі болып қызметін атқарды, ал бүгінде шығыстану факультетінің Азия және Африка елдерінің тарихы кафедрасының меңгерушісі.

Кеңесбай Қожахметұлы 1997 жылы ҚазМУ-дің арнаулы ғылыми кеңесінде "Ұлттық тәуелсіздік жолындағы қарулы күресті қолдайтын Азия және Африка халықтары ынтымақтастық ұйымының тарихы туралы (1955-1975 жж.)" деген тақырыпта докторлық диссертациясын қорғап, жалпы тарих мамандығы бойынша тарих ғылымдарының докторы деген ғылыми атаққа ие болды.

Оның 42 жылдық еңбек жолының 37 жылы ғылыми педагогикалық салаға арналған екен. Ғалым-тарихшы, белгілі ұстаз К.Қожахметұлы есімін тек Қазақстанда ғана емес, сонымен бірге ТМД, алыс шетелдерде біледі.

Азия және Африка елдері халықтарының ұлт-азаттық және ынтымақтастық қозғалысының проблемаларын сол уақыттағы Қазақстанда және КСРО аймағында бірінші рет зерттеген К.Қожахметұлы еді.

Ол 100-ге жақын ғылыми еңбектер жариялады. Олардың ішінде монографиялар, кітапшалар, ғылыми және ғылыми-көпшілік мақалалар бар.

**Лауреат
ГосПремии, профессор
Бәла Габдулғалиевна
АХМЕТОВА**

Ахметова Бәла Габдулғалиевна - профессор кафедрa радиоактивных излучений КазГУ, лауреат государственной премии СССР 1972 года. Прошла путь от ассистента до профессора. Наряду с этим постоянно вела научную работу. Опубликовала свыше 50 научных работ, в числе которых 4 пособия и 1 монография. Была депутатом районного совет народных депутатов.

В этом году ей исполнилось 60 лет, большую часть своей жизни Бәла Габдулғалиевна посвятила науке, внесла вклад в научную жизнь республики, подготовила высококвалифицированных специалистов в области физики.

Корр.: - Почему вы стали именно физиком?

Б.Г.: - Повлияло много факторов. У меня был хороший учитель физики в школе. В те годы это было престижно, казался дух времени, да и в гуманитарные науки меня не тянуло.

Корр.: - А ваши дети? Они пошли по вашим стопам?

Б.Г.: - Нет. Они пошли по линии отца, их в отличие от меня привлекли гуманитарные предметы.

Корр.: - В КазГУ вы с 1967 года и за эти годы вы проработали только здесь. Вы патриот КазГУ или у вас на это какие-то другие взгляды?

Б.Г.: - Наверно можно меня назвать патриотом. Здесь мне нравится. Я сама закончила этот факультет и после аспирантуры в Москве вновь вернулась сюда. А вообще я человек спокойный, особых перемен не люблю и в другое место меня не тянуло.

Корр.: - Студенты оправдывают вашу работу?

Б.Г.: - Да, многие из них сейчас научные работники на нашей кафедре, кое-кто работает в институте онкологии, ядерной физики. И я очень горжусь ими.

Корр.: - Благодарю вас за интересную беседу!

Юлия КИМ,
студентка 4 курса факультета журналистики.

**Доктор
сельскохозяйственных наук
Кудайберген Кашкынбаевич
УРУСБАЕВ**

Трудовая деятельность К.К.Урусбаева начинается с 1954 года. В 1969 году поступает аспирантуру кафедры общего земледелия и методики опытного дела Казсельхозинсти-тута, где 1973 году во ВНИС (г.Киев) защищает кандидатскую диссертацию на тему "Агротехнические и химические меры борьбы с сорняками на посевах сахарной свеклы".

С 1980 года по настоящее время работает зав. отделом лазерной технологии "УНПО" биофизика КазГУ им. аль-Фараби, кроме того читает студентам лекции по курсу сельскохозяйственной биофизики и агроэкологии.

В 1993 году на спец. совете К.К.Урусбаев защищает докторскую диссертацию "Лазер-ная обработка семян и посевов зерновых культур для повышения продуктивности растений и улучшения качества продукции" на соискание ученой степени доктора сельскохозяйственных наук. В октябре месяце 1994 года по приглашению института экономического развития (ИЭР) Всемирного Банка принимает участие в международном Конгрессе (г.Вашингтон, США) по теме: "Экологически устойчивое развитие сельского хозяйства в странах центральной Азии". В 1996 году 27 августа он избирается действительным членом Академии НАК "Экология".

К.К.Урусбаев - высококвалифицированный специалист по вопросам лазерной технологии и сельскохозяйственной экологии. При непосредственном его участии разработаны научно-обоснованные приемы лазерной агротехники на посевах сельско-хозяйственных культур, а также системы лазерных агроэнергетических модулей для очистки рек и сточных вод от ионов тяжелых металлов и других органических токсических веществ. Результаты исследований внедряются в производство. Им опубликовано более 150 научных трудов, в т.ч. 7 монографии и 15 рекомендаций.

Ақпарат-айдын

Интернет-
жаңалық

Үстіміздегі жылда американдықтар электронды байланыс жүйесіне (негізінен Интернетке) орта есеппен алғанда 27 доллардан жіберетін болады. Бұл фильмдерге жіберетін қаржыдан (26 доллар) да көп екендігін көрсетеді.

***

1998 жылы тамыз айынан бастап KazNet X25 жүйесі арқылы интернеттік пайдалану құны төмендеді. Қазір жалпы бағасы сағатына 3,95 USD қамтыды. Бұл әсіресе Қазақстанның тікелей Интернет жүйесіне кірмеген кей аймақтар үшін қолайлы-ақ жағдай.

***

Ресейде Интернет-кафенің пайда болуы қазақстандық провайдерлердің елімізде де осы тақылеттес қызметтерді қуруына мүмкіндік берді. Жарты жыл өтпей, Алматының өзінде жаңбырдан кейінгі саңырауқұлақтай Интернет-кафелер дүниеге келе бастады. Тамыздың ортасына таман үш интернет ашылған болса, тағы екеуі бүгін-ертең ашылмақ. Ендеше Diges PC технологиясын жақын арада қазақстандықтардың да пайдалануы әбден мүмкін.

Интернет ақпараттары бойынша әзірлеген Анар АСАНҒАЛИЕВА.

Тілекпен тілек тоғысты

Жуырда Әл-Фараби атындағы Қазақ Мемлекеттік университеті филология факультетінің ұйымдастыруымен студенттердің Қазақстан Жазушылар Одағының және бірқатар республикалық басылымдардың басшыларымен кездесуі өтті. Кездесуді ҚазМУ проректоры ҒА ҚЖМ мүше-корреспонденті, профессор Е.Б.Жатқанбаев ашты.

Алғаш сөз алған Мемлекеттік сыйлық иегері, академик З.Қабдолов кездесуге қатысушылар назарын алдағы келе жатқан Президент сайлауына аударып, Президенттікке кандидаттар туралы толғана сөйлеп, ешқайсысының да абырой-беделіне нұқсан келтірмей, қай-қайсысын да бағалау қажеттігіне тоқталып, соның ішінде Қазақстан халқы үшін қазіргі таңда Н.Назарбаевты таңдау қажеттігі жайында жүйелі пікір білдірді.

Бұдан кейін сөйлеген Қазақстан Жазушылар Одағының хатшысы, акын Т.Медетбеков, "Ақиқат" журналының бас редакторы А.Жаксыбай және акын А.Бақтыгереевалар да өз сөздерінде қазақ халқының тәуелсіздік, бостандық жолындағы ғасырлар бойғы арман-мақсатының маңызын жастардың жан-тәндерімен түсінулері тиіс деген ортақ ойларды ортаға салып, әсерлі әңгімеге ұйытты.

Ең маңыздысы Қазақстан халқының қалауына салынып отырған алдағы Президент сайлауы, әрине, бас қосудың басты тақырыбы болғаны анық. Кездесуге қатысушылардың ортақ ой-ниеті қазіргі Президентіміз Н.Назарбаевты қолдауға деген тілекпен тоғысты.

ҚазМУ баспасөз қызметі.

Объявление

Объявляется конкурс на лучшую эмблему, девиз, песню и название профсоюза работников университета.

Требования:

1. Эмблема должна отражать специфику деятельности профсоюза: защита законных прав и интересов работников университета, быть лаконичной и оригинальной.

2. Эскиз эмблемы выполняется в цвете на ватмане размером 30x20 см.

3. Текст девиза должен быть кратким и выразительным, напечатан.

4. Текст песни должен отражать основную деятельность профсоюза, выполнен на казахском или русском языках (с последующим переводом).

5. Название профсоюза должно быть кратким, ёмким, состоять из одного слова и отражать демократическую основу деятельности профсоюза.

Срок подачи эскизов эмблемы, текстов девизов, песен и названия не позднее 28 февраля 1999 года.

Победители в номинации "эмблема" и "песня" получают приз - по 5 тысяч тенге, в номинации "девиз" и "название" - по 3 тысячи тенге.

Телефон для справок 472513.

Профсоюз работников КазГУ.

Журналистика факультетінің ұжымы журналистика тарихы кафедрасының профессоры Арғынбаев Медел Жұмабайұлына ағасы, соғыс және еңбек ардагері

Арғынбаев Ораз Жұмабайұлының

қайтыс болуына байланысты қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университетінің ректораты және журналистика факультеті.

Газет Қазақстан Республикасының Баспасөз және бұқаралық ақпарат министрлігінде тіркеліп, № 1242 куәлік берілген.

МЕКЕН-ЖАЙЫ

480078, Алматы қаласы әл-Фараби даңғылы, 71 ректорат
10 қабат, 1008 бөлме
Тел.: 47-82-50, 47-19-24

Бас редактор - Сағатбек МЕДЕУБЕКҰЛЫ;
Немірдің кезекші редакторы - Гүлжан ЕСКЕНДІР;
компьютерде терген және көркемдеген - Айтгүл БАБАСОВА;
Фототілші - Арман СӘРСЕНБИЕВ;

АҚЫЛДАСТАР АЛҚАСЫ:

К.Н.НӘРІБАЕВ, ректор
Ф.Б.БАЙЫМБЕТОВ, ғылыми жұмыс жөніндегі проректор;
Л.АХМЕТОВА, кәсіподақ ұйымының төрайымы;
Ж.ДӘДЕБАЕВ, филология факультетінің деканы;
Н.ОМАШҰЛЫ, журналистика факультетінің деканы.

Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.

Немір ҚазМУ-дің "Қазақ университеті" баспасында теріліп, басылып шықты. Бағасы келісім бойынша. Таралымы - 500 дана. № 477 тапсырыс.